MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

T/18097. számú

törvényjavaslat

a Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság között a szociális biztonságról szóló, Budapesten, 2005. február 8-án aláírt Egyezmény kihirdetéséről

Előadó: Dr. Rácz Jenő
egészségügyi miniszter

Budapest, 2005. november

2005. évi … törvény

A Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság között a szociális biztonságról szóló, Budapesten, 2005. február 8-án aláírt Egyezmény kihirdetéséről

1. §

Az Országgyűlés a Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság között a szociális biztonságról szóló, Budapesten, 2005. február 8-án aláírt Egyezményt (a továbbiakban: Egyezmény) e törvénnyel kihirdeti.

2. §

Az Egyezmény hivatalos horvát és magyar nyelvű szövege a következő:

„UGOVOR
O SOCIJALNOM OSIGURANJU
IZMEĐU
REPUBLIKE MAĐARSKE
I
REPUBLIKE HRVATSKE

Republika Mađarska i Republika Hrvatska
(u daljnjem tekstu: ugovorne stranke)

radi uređivanja međusobnih odnosa na području socijalnog osiguranja, dogovorile su sljedeće:

ODJELJAK I.
Opće odredbe

Članak 1.
Značenje izraza

(1) U ovom Ugovoru znače izrazi:

1. "Mađarska"
   – Republiku Mađarsku;

   "Hrvatska"
   – Republiku Hrvatsku;

2. "državljanin"
   – u odnosu na Mađarsku, mađarskog državljanina;
   – u odnosu na Hrvatsku, hrvatskog državljanina;

3. "pravni propisi"
   – zakone i ostale opće pravne akte koji se odnose na grane socijalnog osiguranja navedene u članku 2. stavku 1. ovog Ugovora;

4. "nadležno tijelo"
   – ministarstva, ministri ili druga nadležna tijela odgovorna za primjenu pravnih propisa navedenih u članku 2. stavku 1. ovog Ugovora;

5. "nositelj"
   – instituciju zaduženu za provedbu pravnih propisa navedenih u članku 2. stavku 1. ovog Ugovora;

6. "nadležni nositelj"
   – nositelja kod kojega je osoba osigurana u času podnošenja zahtjeva za davanja ili kod kojega ima pravo na davanje ili bi ga imala da boravi na području ugovorne stranke u kojoj je posljednji put bila osigurana;

7. "tijela za vezu"
   – institucije koje će nadležna tijela imenovati za održavanje uzajamne veze radi provedbe ovog Ugovora;

8. "osiguranik"

   – osobu osiguranu prema pravnim propisima navedenim u članku 2. ovog Ugovora;

9. "članovi obitelji"
   – osobe određene ili priznate kao članovi obitelji, prema hrvatskim pravnim propisima, odnosno, osobe koje su određene ili priznate kao bliski pripadnici obitelji, prema mađarskim pravnim propisima;

10. "prebivalište"
    – mjesto na području jedne ugovorne stranke u koje se osoba naseli s namjerom da u njemu stalno živi i u kojem je prijavljena u skladu s odgovarajućim pravnim propisima te ugovorne stranke;

11. "boravak"
    – mjesto na području jedne ugovorne stranke na kojem se osoba privremeno zadržava ili boravi;

12. "razdoblja osiguranja"
    – razdoblja plaćenih doprinosa, razdoblja zaposlenja kao i posebna razdoblja koja su priznata, prema pravnim propisima ugovorne stranke;

13. "davanje u naravi"
    – zdravstvenu zaštitu, odnosno zdravstvene usluge koje se pružaju u okviru obveznoga zdravstvenog osiguranja, prema pravnim propisima navedenim u članku 2. ovog Ugovora;

14. "novčano davanje"
    – svako novčano davanje iz mirovinskog i invalidskog i zdravstvenog osiguranja, uključujući sve dodatke, doplatke i povećanja, prema pravnim propisima navedenim u članku 2. ovoga Ugovora;

15. "davanja za nezaposlenost"
   - u Mađarskoj: naknada za nezaposlenost;
   - u Hrvatskoj: novčana naknada za nezaposlenost.

(2) U ovom Ugovoru ostali izrazi imaju značenje koje im pripada, prema pravnim propisima ugovornih stranaka.

Članak 2.
Pravni propisi na koje se Ugovor odnosi

(1) Ovaj se Ugovor odnosi na pravne propise:
u Mađarskoj o:
1. davanjima javnog osiguranja u naravi te novčanim davanjima kao i njihovom pokriću:
   a) davanjima u slučaju bolesti i majčinstva,
   b) davanjima za slučaj nesreće,
   c) mirovinskim davanjima;

2. davanjima za slučaj nezaposlenosti.

u Hrvatskoj o:
1. obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti,
2. obveznom mirovinskom i invalidskom osiguranju,
3. davanjima za nezaposlenost,

(2) Ovaj se Ugovor odnosi i na sve pravne propise koji obuhvaćaju, mijenjaju ili dopunjavaju pravne propise navedene u stavku 1. ovoga članka.

(3) Ovaj se Ugovor također odnosi na pravne propise jedne ugovorne stranke kojima se proširuju postojeći sustavi osiguranja iz stavka 1. ovoga članka na nove kategorije osiguranika ili kojima se utvrđuju novi sustavi ili grane socijalnog osiguranja, pod uvjetom da nadležno tijelo te ugovorne stranke izvijesti o tome nadležno tijelo druge ugovorne stranke. Ako nadležno tijelo druge ugovorne stranke u roku od tri mjeseca, od dana primitka obavijesti, ne izjavi svoje protivljenje, smatra se da je druga ugovorna stranka suglasna s proširenjem Ugovora na navedene pravne propise prve ugovorne stranke.

Članak 3.
Osobe na koje se Ugovor primjenjuje

(1) Ovaj se Ugovor primjenjuje na osobe na koje se primjenjuju ili su se primjenjivali pravni propisi jedne ili obiju ugovornih stranaka, navedeni u članku 2. ovog Ugovora.

(2) Ugovor se također odnosi na članove obitelji osoba iz stavka 1. ovoga članka, ako njihova prava potječu od prava osoba iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 4.
Jednakost državljana

(1) Ne određuje li ovaj Ugovor drukčije, pri primjeni pravnih propisa jedne ugovorne stranke, s njenim državljanima izjednačeni su državljani druge ugovorne stranke.

(2) Stavak 1. ovoga članka ne dira u:

a) pravne propise obiju ugovornih stranaka o sudjelovanju osiguranika i poslodavaca u tijelima nositelja i saveza;
b) odredbe o reguliranju tereta osiguranja u međudržavnim ugovorima ugovornih stranaka s trećim državama;
c) pravne propise ugovornih stranaka o osiguranju osoba zaposlenih u službenim predstavništvima jedne od ugovornih stranaka u trećim državama ili pri članovima takvih predstavništava.

(3) Ispunjavajući obveze koje proizlaze iz članstva u Europskoj uniji, Mađarska će tijekom primjene ovog Ugovora, postupati prema državljanima Europske unije, koji koriste pravo slobodnog kretanja namijenjenog gospodarskoj djelatnosti, jednako kao prema mađarskim državljanima. Ugovorne stranke će u tu svrhu surađivati.

Članak 5.
Izjednačenost područja

(1) Ne određuje li ovaj Ugovor drukčije, mirovine i druga novčana davanja, s izuzetkom davanja za slučaj nezaposlenosti, na koja postoji pravo prema pravnim propisima jedne ugovorne stranke, ne smiju se smanjivati, mijenjati, stavljati u mirovanje, oduzeti ili plijeniti zato što korisnik prebiva na području druge ugovorne stranke.

(2) Državljanima druge ugovorne stranke, koji imaju prebivalište u trećoj državi, davanja u novcu, prema pravnim propisima iz članka 2. ovog Ugovora, isplaćivat će prva ugovorna stranka pod istim uvjetima kao i svojim državljanima koji tamo prebivaju.

(3) Stavak 1. ne vrijedi za davanja koja se odobravaju ovisno o imovinskim prilikama, odnosno prihodima korisnika.

ODJELJAK II.

Odredbe o pravnim propisima koji se primjenjuju

Članak 6.
Opće pravilo osiguranja

Ne određuje li čl. 7., 8. i 9. ovog Ugovora drukčije, obveza osiguranja osobe koja obavlja neku djelatnost utvrđuje se prema pravnim propisima ugovorne stranke na čijem se području ta djelatnost obavlja. Za obavljanje nesamostalne djelatnosti to vrijedi i onda ako je prebivalište zaposlenika ili sjedište poslodavca na području druge ugovorne stranke.

Članak 7.
Posebne odredbe

(1) Ako poslodavac sa sjedištem u jednoj ugovornoj stranci pošalje svog zaposlenika da obavlja poslove u drugoj ugovornoj stranci, taj je zaposlenik osiguran prema pravnim propisima prve ugovorne stranke, ako obavljanje njegove djelatnosti na području druge ugovorne stranke vremenski ne potraje duže od 24 mjeseca. Ako se obavljanje takve djelatnosti mora produžiti za razdoblje duže od predviđena 24 mjeseca, primjena pravnih propisa ugovorne stranke u kojoj poslodavac ima sjedište moći će se iznimno, na zajednički zahtjev zaposlenika i poslodavca, produžiti za još 24 mjeseca, uz pristanak nadležnog tijela, odnosno, institucije koju ono ovlasti, ugovorne stranke u kojoj se djelatnost obavlja.

(2) Ako osoba koja obavlja samostalnu djelatnost na području jedne ugovorne stranke, ode na područje druge ugovorne stranke radi privremenog obavljanja te djelatnosti, na nju se najduže 12 mjeseci, nakon njenog odlaska, primjenjuju pravni propisi prve ugovorne stranke, kao da obavlja djelatnost na njenom području.

(3) Na putujuće osoblje poslodavca, koji se bavi zračnim, cestovnim ili željezničkim prometom, primjenjuju se isključivo pravni propisi ugovorne stranke na čijem je području sjedište poslodavca.

(4) Na osobe zaposlene na brodu, koji plovi pod zastavom jedne od ugovornih stranaka, primjenjuju se pravni propisi ugovorne stranke pod čijom zastavom brod plovi.

(5) Na osobe koje nisu navedene u stavku 4. ovoga članka, a obavljaju poslove utovara i istovara, popravka ili nadzora broda dok se on nalazi u luci druge ugovorne stranke, primjenjuju se pravni propisi ugovorne stanke kojoj pripada luka.

(6) Osobe zaposlene u državnim ili javnim službama, službeni predstavnici i s njima izjednačene osobe jedne ugovorne stranke, koje se zbog obavljanja svoje djelatnosti upućuju na područje druge ugovorne stranke, ostaju kao i članovi njihovih obitelji, osigurani prema pravnim propisima ugovorne stranke koja ih šalje.

Članak 8.
Članovi diplomatskih misija i konzularnih ureda

U odnosu na primjenu zakonodavstva navedenog u članku 2., ovaj Ugovor neće utjecati na primjenu odredaba Bečke konvencije o diplomatskim odnosima od 18. travnja 1961. i Bečke konvencije o konzularnim odnosima od 24. travnja 1963.

Članak 9.
Iznimke

Nadležna tijela ugovornih stranaka, odnosno institucije koje ona ovlaste, mogu dogovorno produžiti rokove, te utvrditi i druge iznimke osim onih navedenih u članku 7. ovog Ugovora.

ODJELJAK III.

Posebne odredbe

POGLAVLJE 1.

Zdravstveno osiguranje

Članak 10.
Zbrajanje razdoblja osiguranja

Za stjecanje, očuvanje i ponovno uspostavljanje prava na davanja iz zdravstvenog osiguranja zbrajaju se razdoblja osiguranja koja se uzimaju u obzir prema pravnim propisima obiju ugovornih stranaka, ako se ne odnose na isto razdoblje.

Članak 11.
Davanja u naravi

(1) Osiguranik, zdravstveno osiguran kod nadležnog nositelja jedne ugovorne stranke ima pravo na hitne zdravstvene usluge za vrijeme privremenog boravka na području druge ugovorne stranke.

(2) U slučaju kada je osigurani slučaj već nastao, osiguranik mora, prije privremene promjene boravka, pribaviti suglasnost nadležnog nositelja. Suglasnost se može uskratiti zbog zdravstvenog stanja osiguranika. Nadležni nositelj može dati suglasnost i naknadno ako ju osiguranik iz objektivnih razloga nije prethodno zatražio.

(3) Davanja u naravi iz stavka 1. i 2. ovoga članka osiguraniku pruža nositelj u mjestu boravka na teret nadležnog nositelja. Postojanje prava određuje se prema pravnim propisima nadležnog nositelja, a opseg, vrsta i način pružanja davanja u naravi, prema pravnim propisima nositelja u mjestu boravka.

(4) Odredbe ovoga članka primjenjuju se i na članove obitelji osiguranika.

Članak 12.
Ostvarivanje prava izaslanih zaposlenika

(1) Osobe iz članka 7. stavka 1., 2., 3., 4. i 6., članka 8. i članka 9. ovog Ugovora davanja u naravi ostvaruju od nositelja mjesta boravka u skladu s njegovim pravnim propisima, a na teret nadležnog nositelja.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka, uz suglasnost nadležnog nositelja, primjenjuje se i na članove obitelji koji borave s osiguranikom na području druge ugovorne stranke.

Članak 13.
Ostvarivanje prava umirovljenika

(1) Korisnik mirovine iz mirovinskog osiguranja obiju ugovornih stranaka, ima pravo na davanja u naravi, prema pravnim propisima one ugovorne stranke u kojoj ima prebivalište.

(2) Korisnik mirovine iz mirovinskog osiguranja samo jedne ugovorne stranke, a koji ima prebivalište na području druge ugovorne stranke, ima pravo na davanje u naravi od nositelja mjesta prebivališta, a na teret nadležnog nositelja.

(3) Stavak 1. i 2. ovoga članka odnosi se i na članove obitelji korisnika mirovine.

(4) Odredbe ovoga članka se ne primjenjuju sve dok je dotična osoba radi ostvarivanja prihoda zdravstveno osigurana, prema pravnim propisima jedne od ugovornih stranaka.

Članak 14.
Ostvarivanje prava članova obitelji

Članovi obitelji osiguranika, osiguranog prema pravnim propisima jedne ugovorne stranke, koji imaju prebivalište u drugoj ugovornoj stranci, koriste davanja u naravi koja pruža nositelj mjesta prebivališta, prema pravnim propisima koje on primjenjuje, a na teret nadležnog nositelja.

Članak 15.
Odobrenje davanja veće vrijednosti

Za odobrenje proteza i drugih davanja u naravi veće vrijednosti primjenom članka 11., 12., članka 13. stavka 2. i 3. i članka 14. ovog Ugovora, potrebna je prethodna suglasnost nadležnog nositelja. Suglasnost nije potrebna ako davanje nije moguće odgoditi bez ugrožavanja života ili zdravlja dotične osobe ili ako se troškovi tih davanja nadoknađuju u paušalnim svotama prema članku 17. stavku 2. ovog Ugovora.

Članak 16.
Nositelj u mjestu prebivališta ili boravka

Davanje u naravi u svezi s člankom 11. do 15. ovog Ugovora, dužan je pružiti nositelj u mjestu prebivališta ili boravka.

Članak 17.
Nadoknađivanje troškova

(1) Davanja koja je nositelj jedne ugovorne stranke pružio na teret nadležnog nositelja druge ugovorne stranke, na osnovi odredaba ovog poglavlja, nadoknađuju se na osnovi stvarnih troškova.

(2) Tijela za vezu mogu, umjesto obračuna stvarnih troškova, ugovoriti paušalnu nadoknadu troškova za pojedine kategorije osiguranika.

POGLAVLJE 2.

Invalidske, starosne i obiteljske mirovine

Članak 18.
Zbrajanje razdoblja osiguranja

(1) Ako nisu ispunjeni uvjeti za stjecanje prava na davanja, predviđeni pravnim propisima jedne ugovorne stranke, isključivo na osnovi razdoblja osiguranja ostvarenih prema pravnim propisima te ugovorne stranke, nadležni će nositelj uračunati razdoblja osiguranja, ostvarena prema pravnim propisima druge ugovorne stranke, kao da su ostvarena prema pravnim propisima prve ugovorne stranke, pod uvjetom da se ta razdoblja ne poklapaju.

(2) Ako pravni propisi jedne ugovorne stranke podređuju odobrenje pojedinih davanja uvjetu da su razdoblja osiguranja navršena u djelatnosti koja podliježe posebnom sustavu ili ako pružanje davanja ovisi o ostvarenom razdoblju osiguranja u određenom zanimanju ili djelatnosti, radi određivanja prava na davanja, zbrajaju se samo razdoblja navršena u odgovarajućem sustavu druge ugovorne stranke, odnosno, razdoblja navršena u istoj djelatnosti ili zanimanju, ako u drugoj ugovornoj stranci ne postoji poseban sustav za istu djelatnost ili zanimanje. Ako zbroj ovih razdoblja osiguranja ne omogućava stjecanje prava na davanja u posebnom sustavu, uračunata će se razdoblja uzeti u obzir za stjecanje prava na davanja u općem sustavu osiguranja.

(3) Ako, i pored primjene navedenih odredaba pod stavkom 1. i 2. ovoga članka, nisu ispunjeni uvjeti za stjecanje prava na davanja, nadležni nositelj uzima u obzir i razdoblja osiguranja navršena u trećim državama koje su za obje ugovorne stranke vezane odvojenim ugovorima o socijalnom osiguranju u kojima se predviđa zbrajanje razdoblja osiguranja. Ako je samo jedna ugovorna stranka povezana ugovorom s trećom državom, tada ta ugovorna stranka uzima u obzir i razdoblja osiguranja koja su njezini državljani ostvarili u trećoj državi, ako ugovorom s tom trećom državom nije drukčije određeno.

(4) Razdoblja osiguranja iz ovoga članka uzimaju se u obzir u stvarnom trajanju u skladu s pravnim propisima ugovornih stranaka.

Članak 19.
Samostalna mirovina

Ako su ispunjeni uvjeti predviđeni pravnim propisima jedne ugovorne stranke za stjecanje prava na davanja bez potrebe zbrajanja razdoblja osiguranja, nadležni nositelj te ugovorne stranke utvrđuje svotu davanja obračunatu isključivo na osnovi razdoblja osiguranja navršenih unutar pravnih propisa koje on primjenjuje. Ova odredba primjenjuje se i u slučaju kada osiguranik prema pravnim propisima druge ugovorne stranke ima pravo na davanja prema članku 18. ovog Ugovora, obračunata prema članku 20. ovog Ugovora.

Članak 20.
Obračun razmjernog dijela davanja

Ako prema pravnim propisima jedne ugovorne stranke, pravo na davanje postoji samo uz primjenu članka 18. ovog Ugovora, nadležni nositelj te ugovorne stranke utvrđuje davanje isključivo na osnovi razdoblja osiguranja koja se uzimaju u obzir prema pravnim propisima

koji se primjenjuju. Ako davanje nije moguće odrediti na način iz prethodne rečenice, davanje se određuje na sljedeći način:

1. nadležni nositelj najprije utvrđuje teorijsku svotu davanja na koju bi osiguranik imao pravo kada bi sva zbrojena razdoblja osiguranja bila navršena unutar pravnih propisa koje on primjenjuje. Svota davanja koja ne zavisi od dužine mirovinskog staža, uzima se također kao teorijska svota;

2. zatim, nadležni nositelj utvrđuje stvarnu svotu davanja na koju osiguranik ima pravo, tako da teorijsku svotu iz točke 1. ovoga članka svodi na odnos između razdoblja osiguranja navršenih prema pravnim propisima koje on primjenjuje i ukupno zbrojenih razdoblja osiguranja;

3. ako je ukupno trajanje razdoblja osiguranja, zbrojenih prema članku 18., duže od najdužega trajanja razdoblja propisanog pravnim propisima jedne ugovorne stranke za izračunavanje najveće svote davanja, nadležni nositelj za izračunavanje davanja prema točkama 1. i 2. ovoga članka uzima u obzir to najduže trajanje, umjesto ukupno zbrojenih razdoblja.

Članak 21.
Osnovica za obračun davanja

Ako pravni propisi jedne ugovorne stranke predviđaju izračunavanje davanja prema prihodu, odnosno prema uplaćenom doprinosu, nadležni nositelj te ugovorne stranke uzima u obzir isključivo ostvareni prihod, odnosno uplaćene doprinose prema pravnim propisima koje on primjenjuje.

Članak 22.
Razdoblje obveznog osiguranja kraće od 365 dana

Ako ukupno trajanje razdoblja obveznog osiguranja, navršeno prema pravnim propisima jedne ugovorne stranke, ne ispunjava bar 365 dana i ako, uzimajući u obzir samo ta razdoblja, ne proizlazi nikakvo pravo na davanja, nositelj te ugovorne stranke nije dužan pružiti davanja za ta razdoblja. Ova će razdoblja osiguranja uzeti u obzir nadležni nositelj druge ugovorne stranke kako zbog stjecanja prava na davanja u smislu pravnih propisa te ugovorne stranke, tako i za njihovo obračunavanje, kao da je to razdoblje navršeno prema njezinim pravnim propisima.

Članak 23.
Neistodobno određivanje davanja

(1) Ako nisu istodobno ispunjeni uvjeti za stjecanje prava na davanja, prema pravnim propisima obiju ugovornih stranaka, pravo na davanje određuje svaka ugovorna stranka posebno, u vrijeme kada su ispunjeni uvjeti prema njezinim pravnim propisima.

(2) Kasnije stečeno davanje, prema pravnim propisima druge ugovorne stranke, nema utjecaja na prije utvrđeno davanje, prema pravnim propisima prve ugovorne stranke.

Članak 24.
Uvažavanje činjenica

Ako prema pravnim propisima jedne ugovorne stranke, razdoblje osiguranja ili određeno činjenično stanje produžuje razdoblje u kojem, da bi se ostvarilo pravo na davanje, mora biti navršeno određeno razdoblje osiguranja, to se razdoblje produžuje odgovarajućim razdobljem osiguranja, odnosno, postojanjem određenog činjeničnog stanja (korištenje mirovine, davanja za slučaj bolesti, majčinstva, nesreće na poslu, nezaposlenosti i dr.) u drugoj ugovornoj stranci.

Članak 25.
Obiteljska mirovina

Odredbe članka 18. do 24. ovog Ugovora odgovarajuće se primjenjuju i u slučaju ostvarivanja prava na mirovinu članova obitelji.

POGLAVLJE 3.

Nesreća na poslu i profesionalne bolesti

Članak 26.
Zdravstvena zaštita

(1) Osoba koja zbog nesreće na poslu ili profesionalne bolesti ima pravo na davanja u naravi, prema pravnim propisima jedne ugovorne stranke, a boravi ili prebiva na području druge ugovorne stranke, ima pravo na davanja u naravi na teret nadležnog nositelja od nositelja u mjestu boravka ili prebivalištu, prema pravnim propisima koji za tog nositelja vrijede, kao da je dotična osoba osiguranja kod njega. Jednako vrijedi članak 15. ovog Ugovora

(2) Za nadoknađivanje troškova iz stavka 1. ovoga članka jednako vrijedi članak 17. ovog Ugovora.

Članak 27.
Prijašnje nesreće na poslu

Ako pravni propisi jedne ugovorne stranke propisuju da se za procjenu stupnja nesposobnosti ili tjelesnog oštećenja uzimaju u obzir prijašnje nesreće na poslu i profesionalne bolesti, uzet će u obzir i nesreće na poslu i profesionalne bolesti koje su nastale prije, prema pravnim propisima druge ugovorne stranke.

Članak 28.
Nesreća na putu

Ako osoba koja prebiva na području jedne ugovorne stranke i na osnovi važećeg ugovora o radu putuje u drugu ugovornu stranku radi stupanja na posao i na najkraćem putu bez prekida do mjesta rada, doživi nesreću, naknadu za tu nesreću isplaćuje nositelj te ugovorne stranke, u skladu s pravnim propisima o osiguranju za slučaj nesreće na poslu. To vrijedi i za nesreću koju zaposlenik doživi pri povratku u državu prebivanja neposredno nakon isteka ugovora o radu na osnovi kojega je putovao u drugu ugovornu stranku.

Članak 29.

Davanja za profesionalne bolesti

(1) Istovrsna davanja za profesionalne bolesti, koja se nadoknađuju, prema pravnim propisima obiju ugovornih stranaka, padaju na teret nadležnog nositelja ugovorne stranke na čijem je području posljednji put obavljana djelatnost koja je utjecala na nastanak profesionalne bolesti.

(2) Ako je osiguranik, prema pravnim propisima jedne ugovorne stranke, već ostvario davanje na temelju profesionalne bolesti, nositelj te ugovorne stranke je obvezan pružati davanja i u slučaju pogoršanja bolesti. Ako je, međutim, osiguranik, nakon pružanja prava na davanje prema pravnim propisima prve ugovorne stranke, bio u drugoj ugovornoj stranci zaposlen na poslovima koji sadrže isti posebni rizik za koji je ostvareno davanje i ako je došlo do pogoršanja bolesti, davanja za to pogoršanje obveza su nositelja druge ugovorne stranke, s time da nositelj prve ugovorne stranke ostaje u obvezi pružanja prije odobrenog davanja. U navedenom slučaju nositelj druge ugovorne stranke odobrava davanje samo u visini razlike između davanja koje bi pripadalo nakon pogoršanja prema pravnim propisima koje on primjenjuje i davanja koje bi pripadalo prema tim pravnim propisima prije pogoršanja.

POGLAVLJE 4.

Nezaposlenost

Članak 30.

(1) Državljani ugovornih stranaka imaju pravo na davanja za nezaposlenost u onoj ugovornoj stranci čiji su državljani, neovisno o tome u kojoj su ugovornoj stranci bili osigurani prije nastupanja nezaposlenosti.

(2) Pri utvrđivanju davanja za nezaposlenost ugovorne će stranke uzeti u obzir ostvareno razdoblje osiguranja u drugoj ugovornoj stranci, uz izuzetke utvrđene u stavku 3. i 4. ovoga članka, kao da je ovo razdoblje osiguranja nezaposlena osoba ostvarila u svojoj državi, pod uvjetom da se prema pravnim propisima te države ovo razdoblje osiguranja smatra razdobljem za stjecanje prava.

(3) Na hrvatske državljane primjenjuje se stavak 2. ovoga članka pod uvjetom da su u Hrvatskoj bili osigurani najmanje 26 tjedana u posljednjih 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva.

(4) Uvjet minimalnog razdoblja od 26 tjedana, utvrđen u stavku 3. ovoga članka, ne vrijedi za nezaposlene osobe čije je zaposlenje bilo predviđeno na duži rok, ali je bez njihove krivnje okončano prije isteka 26 tjedana.

(5) Pri utvrđivanju davanja za nezaposlenost, prema mađarskim pravnim propisima, umjesto plaće ostvarene za vrijeme hrvatskih razdoblja osiguranja uzet će se u obzir mađarski prosjek odgovarajuće plaće istog ili sličnog radnog mjesta.

(6) Trajanje primanja davanja umanjuje se za ono razdoblje za koje je nezaposlena osoba u drugoj ugovornoj stranci, unutar posljednjih 12 mjeseci, prije podnošenja zahtjeva, već primala neki oblik davanja za nezaposlenost.

ODJELJAK IV.

Razne odredbe

Članak 31.
Obveze nadležnih tijela

(1) Način primjene ovog Ugovora utvrdit će nadležna tijela (članak 1. stavak 1. točka 4. ovog Ugovora), posebnim sporazumom koji će stupiti na snagu istodobno kada i ovaj Ugovor.

(2) Sporazumom iz stavka 1. ovoga članka nadležna tijela ustanovljuju tijela za vezu, radi lakše primjene Ugovora, osobito zbog uspostave jednostavnog i brzog povezivanja nositelja.

Članak 32.
Administrativna i pravna pomoć

(1) Nadležna tijela će se međusobno izvještavati o:

1. poduzetim mjerama radi primjene ovog Ugovora;
2. izmjenama pravnih propisa koje se odnose na primjenu ovog Ugovora;

(2) Nadležna tijela, nositelji i tijela za vezu dviju ugovornih stranaka, obvezuju se na uzajamnu besplatnu pomoć i suradnju pri primjeni ovog Ugovora.

(3) Liječničke preglede osoba, koje imaju prebivalište ili boravak na području druge ugovorne stranke, obavlja nositelj mjesta prebivališta ili boravka na zahtjev i na teret nadležnog nositelja. Troškovi liječničkih pregleda se ne nadoknađuju ako su obavljeni u interesu nositelja obiju ugovornih stranaka.

Članak 33.
Ovlasti diplomatskih misija i konzularnih ureda

Diplomatske misije i konzularni uredi jedne ugovorne stranke na području suvereniteta druge ugovorne stranke imaju pravo, na zahtjev korisnika, poduzimati radnje potrebne za osiguranje i očuvanje prava državljana prve ugovorne stranke, bez dokazivanja punomoći. Ona mogu, u interesu državljana, predavati zahtjeve, izjave ili pravna sredstva.

Članak 34.
Oslobađanje od ovjere i plaćanja pristojbi

(1) Oslobađanje ili smanjenje pristojbi, predviđenih pravnim propisima jedne ugovorne stranke, za ostvarivanje prava iz članka 2. ovog Ugovora, prema pravnim propisima te ugovorne stranke, vrijedi i za ostvarivanje prava iz istog članka, prema pravnim propisima druge ugovorne stranke.

(2) Isprave, dokumente i podneske bilo koje vrste, koje je potrebno priložiti radi primjene ovog Ugovora, nije potrebno ovjeravati.

(3) Potvrde o izvornosti dokumenata, koje izdaju nadležna tijela, nadležni nositelji i tijela za vezu jedne ugovorne stranke, smatraju se važećim za nadležna tijela, nadležne nositelje i tijela za vezu druge ugovorne stranke.

Članak 35.
Priznavanje ovršnih odluka i isprava

(1) Ovršne odluke sudova, kao i ovršne isprave nositelja ili nadležnih tijela jedne ugovorne stranke o doprinosima i drugim potraživanjima iz socijalnog osiguranja, priznaju se i u drugoj ugovornoj stranci.

(2) Priznavanje odluka i isprava, spomenutih u stavku 1. ovoga članka, se može odbiti jedino ako se protivi javnom poretku (ordre public) one ugovorne stranke, u kojoj bi se odluka ili isprava trebala priznati.
(3) Na osnovi ovršnih odluka i isprava, priznatih prema stavku 1. ovoga članka, provodi se ovrha u drugoj ugovornoj stranci. Ovršni se postupak provodi prema pravnim propisima koji vrijede za ovrhu donijetih odgovarajućih odluka i isprava u onoj ugovornoj stranci na čijem se području ovrha provodi. Izvornik odluke ili isprave mora sadržavati potvrdu o njezinoj ovršnosti (klauzula ovršnosti).

(4) Uzajamna pomoć nositelja pri primjeni ovoga članka ne uključuje zastupanje u sudskom postupku.

Članak 36.
Naknada štete

(1) Ako osoba koja, prema pravnim propisima jedne ugovorne stranke, prima davanje zbog neke štete koja je nastala na području druge ugovorne stranke i ima prema njezinim pravnim propisima pravo na naknadu štete od treće osobe, tada pravo na naknadu štete prelazi na nositelja prve ugovorne stranke, prema pravnim propisima koji za njega vrijede.

(2) Ako pravo na naknadu štete zbog istovrsnih davanja iz istoga slučaja štete pripada nositelju jedne ugovorne stranke i nositelju druge ugovorne stranke, može treća osoba, ono pravo koje prema stavku 1. ovoga članka prelazi na oba nositelja namiriti uplatom jednom ili drugom nositelju. U međusobnom odnosu nositelji su se dužni razmjerno namiriti, prema davanjima koja isplaćuju.

Članak 37.
Podnošenje zahtjeva

(1) Zahtjevi, izjave ili pravna sredstva, koja se primjenom ovog Ugovora ili pravnih propisa jedne ugovorne stranke podnose nadležnom tijelu, nositelju ili nekoj drugoj nadležnoj službi jedne ugovorne stranke, smatraju se zahtjevima, izjavama ili pravnim sredstvima podnesenim nadležnom tijelu, nositelju ili drugoj nadležnoj službi druge ugovorne stranke.

(2) Zahtjev za davanje, podnesen prema pravnim propisima jedne ugovorne stranke, smatra se također i zahtjevom za odgovarajuće davanje, prema pravnim propisima druge ugovorne

stranke, koje dolazi u obzir primjenom ovog Ugovora. To ne vrijedi ako podnositelj zahtjeva izričito zahtijeva da se odgodi utvrđivanje prava na davanje, prema pravnim propisima druge ugovorne stranke.

(3) Zahtjevi, izjave ili pravna sredstva, koja se primjenom pravnih propisa jedne ugovorne stranke trebaju podnijeti u određenom roku nadležnom tijelu, nositelju ili drugoj nadležnoj službi te ugovorne stranke, mogu se u tom istom roku podnijeti odgovarajućem nadležnom tijelu, nositelju ili drugoj nadležnoj službi druge ugovorne stranke.

(4) Pri primjeni ovoga članka navedene službe odmah prosljeđuju zahtjeve, izjave ili pravna sredstva izravno ili putem tijela za vezu ugovornih stranaka, odgovarajućem nadležnom tijelu, nositelju ili drugoj nadležnoj službi druge ugovorne stranke.

Članak 38.
Održavanje odnosa i službeni jezici

(1) Nadležna tijela, nositelji i tijela za vezu dviju ugovornih stranaka, radi primjene ovog Ugovora uspostavljaju izravne međusobne odnose kao i s osobama koje sudjeluju u postupku ili s njihovim opunomoćenicima.

(2) Pri primjeni ovog Ugovora upotrebljava se mađarski ili hrvatski jezik.

Članak 39.
Zaštita podataka

(1) Dostavljaju li se, na osnovi ovog Ugovora, osobni podaci, uz poštivanje pravnih propisa koji se primjenjuju na području obje ugovorne stranke, vrijede sljedeće odredbe:

a) U svrhu provedbe ovog Ugovora i pravnih propisa na koje se Ugovor odnosi dopušteno je dostavljati podatke nadležnim službama u ugovornoj stranci koja ih prima. Ugovorna stranka koja prima podatke smije ih u tu svrhu obrađivati i koristiti. Inače je prosljeđivanje podataka drugim službama dopušteno samo uz prethodnu suglasnost službe koja ih dostavlja, u skladu s domaćim pravnim propisima koji se na nju odnose.

b) Primatelj podataka izvješćuje službu koja ih dostavlja, na njen upit i u pojedinačnim slučajevima, u koju su svrhu i s kakvim su rezultatom dostavljeni podaci upotrijebljeni.

c) Služba koja dostavlja podatke obvezna je brinuti o točnosti dostavljenih podataka, kao i o tome jesu li oni prijeko potrebni i primjereni zadanoj svrsi. Pritom treba brinuti o zabranama dostavljanja podataka koje predviđaju unutarnji pravni propisi te ugovorne stranke. Ustanovi li se da su dostavljeni podaci netočni ili se prema pravnim propisima ugovorne stranke koja ih dostavlja, nisu smjeli dostaviti, to se neodgodivo javlja službi koja prima podatke. Njena je dužnost te podatke ispraviti ili uništiti.

d) Osobi na koju se podaci odnose daje se na njen zahtjev izvješće o podacima koji su o njoj dostavljeni i o svrsi njihovog korištenja, o pravnoj osnovi i vremenskom roku njihovog korištenja, te o krugu osoba kojima su podaci poslani ili se šalju, kao i za

koje svrhe su dostavljeni. Inače, pravo takve osobe na izvješće o njenim osobnim podacima podliježe unutarnjem zakonodavstvu one ugovorne stranke od čije se službe izvješće traži. Ugovorna stranka koja prima podatke, kao i ugovorna stranka koja dostavlja podatke, je obvezna na zahtjev dotične osobe, ispraviti netočne podatke, ili izbrisati one podatke korištenje kojih je zabranjeno. O ispravci ili brisanju podataka dužna je izvijestiti drugu ugovornu stranku.

e) Ako je služba jedne ugovorne stranke dostavila osobne podatke na osnovi ovog Ugovora, služba druge ugovorne stranke koja ih je primila ne može se, u okviru svoje odgovornosti prema mjerilima nacionalnog prava u odnosu na oštećenu osobu, da bi se oslobodila odgovornosti, pozivati na to da su dostavljeni podaci bili netočni. Isplati li služba koja je primila podatke, zbog štete uzrokovane korištenjem netočno dostavljenih podataka odštetu, služba koja je dostavila podatke nadoknađuje službi koja ih je primila cjelokupnu svotu isplaćene odštete.

f) Primljeni osobni podaci se uništavaju kada prestanu biti potrebni u svrhu čuvanja podataka u smislu pravnih propisa ugovorne stranke koja ih je primila.

g) Služba koja dostavlja podatke i služba koja ih prima dužne su evidentirati dostavu i primitak osobnih podataka.

h) Služba koja dostavlja podatke i služba koja ih prima dužne su dostavljene osobne podatke djelotvorno zaštititi od neovlaštenog pristupa, neovlaštene promjene i neovlaštenog objavljivanja.

i) U slučaju kršenja prava dotičnih osoba u svezi sa zaštitom podataka, ugovorne stranke su dužne osigurati njihovo obraćanje neovisnom sudu ili drugoj službi, u skladu sa zakonodavstvom ugovorne stranke koja postupa s takvim podacima, ili osigurati podnošenje pravnog lijeka, ako je predviđeno.

(2) Odredbe iz stavka 1. ovoga članka jednako vrijede i za tajne poduzeća i za poslove tajne.

Članak 40.
Valuta i obračunski tečaj

(1) Nositelji, nadležni za pružanje davanja, prema odredbama ovog Ugovora, utvrđuju i isplaćuju korisnicima novčana davanja u službenoj valuti dotične ugovorne stranke.

(2) Davanja korisnicima i nadoknade između nositelja, na temelju ovog Ugovora, plaćaju se u drugu ugovornu stranku u konvertibilnoj valuti.

Članak 41.
Zadržavanje zaostataka

Ako je nositelj jedne ugovorne stranke isplaćivao korisniku veće davanje nego što mu pripada za razdoblje za koje je nositelj druge ugovorne stranke obvezan pružiti odgovarajuće davanje, tada će, na zahtjev nositelja prve ugovorne stranke, nositelj druge ugovorne stranke zadržati isplatu zaostataka svoga davanja do visine svote koju potražuje nositelj prve ugovorne stranke i izravno mu tu svotu isplatiti.

Članak 42.
Rješavanje sporova

(1) Sporove o tumačenju i primjeni ovog Ugovora, nadležna tijela rješavaju dogovorno.

(2) Ako se spor iz stavka 1. ovoga članka ne može riješiti tada se, na prijedlog vlade jedne od ugovornih stranaka, predmet spora iznosi pred Arbitražni sud.

(3) Arbitražni se sud saziva od slučaja do slučaja. Vlada svake ugovorne stranke imenuje jednog člana, a oba člana sporazumno biraju državljanina neke treće države kao predsjednika, kojega potvrđuju vlade obiju ugovornih stranaka. Članovi se imenuju u roku od dva mjeseca, a predsjednik u roku od tri mjeseca, nakon što vlada jedne ugovorne stranke obavijesti vladu druge ugovorne stranke da želi iznijeti spor pred Arbitražni sud.

(4) Ako se rokovi navedeni u stavku 3. ovoga članka ne ispune, tada, zbog nepostojanja drugog dogovora, vlada jedne od ugovornih stranaka može zamoliti predsjednika Europskog suda za ljudska prava da obavi potrebna imenovanja. Ako je predsjednik Europskog suda za ljudska prava državljanin jedne od ugovornih stranaka ili je iz nekoga drugog razloga spriječen, imenovanje će obaviti potpredsjednik. Ako je i potpredsjednik državljanin jedne od ugovornih stranaka ili je i on spriječen, imenovanje obavlja sljedeći član suda po položaju koji nije državljanin niti jedne od ugovornih stranaka.

(5) Arbitražni sud odlučuje većinom glasova, na osnovi ovog Ugovora i na osnovi međunarodnog prava. Njegove su odluke obvezujuće i protiv njih se ne mogu ulagati pravni lijekovi.

(6) Svaka ugovorna stranka snosi troškove svoga člana. Troškove za predsjednika i ostale troškove snose ugovorne stranke u jednakim dijelovima. Arbitražni sud može urediti plaćanje troškova i na neki drugi način.

(7) O svim pitanjima koja nisu uređena ovim člankom Arbitražni sud sam odlučuje i uređuje svoj postupak.

ODJELJAK V.

Prijelazne i zaključne odredbe

Članak 43.
Prava na davanje

(1) Ovaj Ugovor vrijedi i za osigurane slučajeve nastale prije njegovog stupanja na snagu.

(2) Odluke donijete prije stupanja na snagu ovog Ugovora nisu smetnja za njegovu primjenu.

(3) O zahtjevima za davanja osoba čiji je zahtjev za davanje ranije odbijen ili je davanje utvrđeno prije stupanja na snagu ovog Ugovora, može se odlučiti ponovno, na zahtjev, u skladu s ovim Ugovorom. Ponovno utvrđivanje može uslijediti i po službenoj dužnosti. To ni u kom slučaju ne smije dovesti do smanjenja prijašnjih prava korisnika.

(4) Na ovom se Ugovoru ne temelje nikakva prava na davanja za razdoblja prije njegova

stupanja na snagu.

(5) Za utvrđivanje prava na davanje, prema ovom Ugovoru, uzimaju se u obzir i razdoblja osiguranja i druge činjenice koje su, prema pravnim propisima ugovornih stranaka, nastale prije stupanja na snagu ovog Ugovora.

(6) Razdoblja osiguranja navršena prije 29. svibnja 1956., smatraju se stečenim razdobljima, prema pravnim propisima one ugovorne stranke na čijem je području navedenog dana bilo prebivalište dotične osobe.

Članak 44.
Stupanje Ugovora na snagu

Ugovorne stranke će diplomatskim putem razmijeniti obavijesti da su ispunjeni svi uvjeti predviđeni nacionalnim zakonodavstvom za stupanje na snagu ovog Ugovora. Ugovor stupa na snagu prvoga dana drugog mjeseca, nakon mjeseca u kojem je dostavljena posljednja obavijest diplomatskim putem.

Članak 45.
Trajanje Ugovora

(1) Ovaj se Ugovor sklapa na neodređeno vrijeme. Svaka ugovorna stranka može diplomatskim putem pisano otkazati Ugovor s posljednjim danom kalendarske godine, pridržavajući se otkaznog roka od šest mjeseci.

(2) U slučaju otkaza i dalje vrijede odredbe ovog Ugovora za stečena prava, kao i za prava čije je stjecanje u tijeku, i to bez obzira na ograničavajuće odredbe, za slučaj boravka korisnika prava u inozemstvu.

Članak 46.
Stavljanje izvan snage prijašnje Konvencije

(1) Stupanjem na snagu ovog Ugovora, Konvencija između Narodne Republike Mađarske i Federativne Narodne Republike Jugoslavije o uređenju pitanja socijalnog osiguranja njihovih državljana od 7. listopada 1957. prestaje važiti između Republike Mađarske i Republike Hrvatske.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na prava stečena prema Konvenciji između Narodne Republike Mađarske i Federativne Narodne Republike Jugoslavije o uređenju pitanja njihovih državljana od 7. listopada 1957. Isto vrijedi i za prava čije je stjecanje u tijeku, a odnose se na razdoblja u kojima je navedena Konvencija bila na snazi.

U potvrdu navedenoga, opunomoćenici su potpisali ovaj Ugovor.

Sastavljeno u _____ dana _____ u dva izvornika svaki na mađarskom i hrvatskom jeziku, a oba su teksta jednako vjerodostojna.

ZA REPUBLIKU MAĐARSKU **ZA REPUBLIKU HRVATSKU”**

„EGYEZMÉNY A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ÉS A HORVÁT KÖZTÁRSASÁG KÖZÖTT A SZOCIÁLIS BIZTONSÁGRÓL

A Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság (a továbbiakban: Szerződő Felek) a társadalombiztosítással kapcsolatos kölcsönös együttműködés szabályozása céljából az alábbiakban állapodtak meg:

I. RÉSZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Fogalommeghatározások

(1) Jelen Egyezményben a kifejezések jelentése a következő:
1. "Magyarország" Magyar Köztársaság;
"Horvátország" Horvát Köztársaság

2. "állampolgár"
Magyarország vonatkozásában magyar állampolgár;
Horvátország vonatkozásában horvát állampolgár;

3. "jogszabályok"
azok a törvények és más általánosan kötelező jogi előírások, amelyek a jelen Egyezmény 2. cikkének (1) bekezdésében megjelölt szociális biztonsági ágazatokra vonatkoznak;

4. "illetékes hatóság"
jelen Egyezmény 2. cikkének (1) bekezdésében megjelölt jogszabályok alkalmazásáért felelős minisztériumok, miniszterek, illetve más illetékes hatóságok;

5. "teherviselő"
a jelen Egyezmény 2. cikkének (1) bekezdésében megjelölt jogszabályok végrehajtására kijelölt intézmény;

6. "illetékes teherviselő"
az a teherviselő, amelynél az illető személy az ellátási kérelem benyújtásának időpontjában biztosítva van, vagy amelynél ellátási igényjogosultsággal rendelkezik, vagy rendelkezne, ha még annak a Szerződő Félnek a területén tartózkodna, amelyben utoljára biztosítva volt;

7. "összekötő szervek"
azok a szervek, amelyeket az illetékes hatóságok a kölcsönös együttműködés fenntartására a jelen Egyezmény végrehajtása érdekében megbíznak;

8. "biztosított"
a jelen Egyezmény 2. cikkében megjelölt jogszabályok szerint biztosított személy;

9. "családtagok"
a magyar jogszabályok szerint közeli hozzátartozóként meghatározott vagy annak elismert személyek, a horvát jogszabályok szerint családtagként meghatározott vagy annak elismert személyek;

10. "lakóhely"
az egyik Szerződő Fél területén lévő azon hely, ahova az illető személy állandó tartózkodási szándékkal költözik, és ahol ennek a Szerződő Félnek a jogszabályai szerint van bejelentve;

11. "tartózkodási hely"
az a hely a Szerződő Felek egyikének területén, ahol az illető személy ideiglenesen tartózkodik;

12. "biztosítási idők"
járulékfizetési, foglalkoztatási és más különleges idők, amelyek ezekkel azonos megítélés alá tartoznak a Szerződő Fél jogszabályai szerint;

13. "természetbeni ellátás"
az Egyezmény 2. cikkében foglalt jogszabályok szerint meghatározott egészségügyi ellátás, illetve egészségügyi szolgáltatás, amelyet a kötelező egészségbiztosítás keretén belül nyújtanak;

14."pénzbeni ellátás"
az Egyezmény 2. cikkében megjelölt nyugdíj, rokkant- és egészségbiztosítás minden pénzbeni ellátása, beleértve azok minden pótlékát, kiegészítését és emelését;

15. “munkanélküli ellátás”
Magyarországon: munkanélküliség esetén járó járadék;
Horvátországban: munkanélküliség esetén járó pénzbeli járadék;

(2) Jelen Egyezmény egyéb kifejezéseit a Szerződő Felek jogszabályaiban használatos jelentése szerint kell értelmezni.

2. cikk
Tárgyi hatály

(1) Jelen Egyezmény a következő jogszabályokra vonatkozik:

Magyarországon:
1. a társadalombiztosítás által természetben és pénzben nyújtandó ellátásokról és azok fedezetéről szóló jogszabályok keretén belül,
a) a betegségi és anyasági ellátásról,
b) a baleseti ellátásról,
c) a nyugellátásról, valamint

2. a munkanélküli járadékról
szóló jogszabályokra,

Horvátországban:
1. a kötelező egészségügyi biztosításról és az egészségügyi ellátásról,

2. a kötelező nyugdíj és rokkantbiztosításról,
3. a munkanélküli ellátásról
szóló jogszabályokra.

(2) Jelen Egyezmény mindazokra a jogszabályokra is vonatkozik, amelyek összefoglalják, módosítják, vagy kiegészítik jelen cikk (1) bekezdésben felsorolt jogszabályokat.
(3) Jelen Egyezmény hatálya kiterjed az egyik Szerződő Fél azon jogszabályaira is, amelyek az (1) bekezdés szerint már létező biztosítási rendszereket új biztosítotti kategóriákra terjesztik ki, továbbá azokra is, amelyek a szociális biztonság új rendszereit, vagy új ágait határozzák meg, feltéve, hogy e Szerződő Fél illetékes hatósága a másik Szerződő Fél illetékes hatóságát erről tájékoztatja. Amennyiben a másik Szerződő Fél illetékes hatósága az értesítés átvételének napjától számított 3 hónapon belül nem fejezi ki ellenvéleményét, azt úgy kell tekinteni, hogy a másik Szerződő Fél egyetért a jelen Egyezménynek az első Szerződő Fél említett jogszabályaira való kiterjesztésével.

3. cikk
Az Egyezmény alkalmazásának személyi hatálya

(1) Jelen Egyezmény hatálya kiterjed mindazokra a személyekre, akik az egyik, vagy mindkét Szerződő Fél jelen Egyezmény 2. cikkében meghatározott jogszabályainak hatálya alá tartoznak, vagy hatálya alá tartoztak.
(2) Jelen Egyezmény hatálya kiterjed a jelen cikk (1) bekezdésében felsorolt személyek családtagjaira is, amennyiben azok jogaikat ezen cikk (1) bekezdésben megjelölt személyektől származtatják.

4. cikk
Az állampolgárok azonos elbírálása

(1) Amennyiben jelen Egyezmény másként nem rendelkezik, az egyik Szerződő Fél jogszabályainak alkalmazása során a másik Szerződő Fél állampolgárai a saját állampolgáraikkal azonos elbírálás alá esnek.
(2) Az (1) bekezdés nem érinti
a) a Szerződő Felek vonatkozó jogszabályait a biztosítottak és munkáltatók részvételéről a teherviselők és szövetségek szerveiben;
b) a Szerződő Feleknek harmadik országokkal kötött államközi Egyezményeiben rögzített biztosítási teherviselési szabályait;
c) a Szerződő Feleknek harmadik országbeli hivatalos képviseleténél, vagy egy ilyen képviselet tagjainál foglalkoztatott személyek biztosítására vonatkozó jogszabályait.
(3) Az európai uniós tagságából fakadó kötelezettségének eleget téve Magyarország kijelenti, hogy jelen Egyezmény alkalmazása során, az Európai Unió azon állampolgárait, akik valamilyen gazdasági tevékenység folytatása céljából gyakorolják a szabad mozgáshoz való jogukat, a magyar állampolgárokkal egyenlő elbánásban részesíti. A Szerződő Felek e célból együttműködnek.

5. cikk
A területek azonos elbírálása

(1) Ha a jelen Egyezmény másként nem rendelkezik, a nyugdíjak és más pénzbeli ellátások, amelyek tekintetében valamely Szerződő Fél jogszabályai szerint igényjogosultság áll fenn a munkanélküliség esetén járó ellátások kivételével, nem csökkenthetők, nem

módosíthatók, nem függeszthetők fel, nem vonhatók meg, vagy nem vonhatók el azért, mert a jogosult a másik Szerződő Fél területén lakik.
(2) A másik Szerződő Fél harmadik országban lakóhellyel rendelkező állampolgárai részére a jelen Egyezmény 2. cikkében meghatározott jogszabályok szerinti pénzbeli ellátásokat az első Szerződő Fél azonos feltételek szerint fizeti ki, mint az ott lakó saját állampolgárainak.
(3) Az (1) bekezdés nem vonatkozik azokra az ellátásokra, amelyeket az ellátásban részesülő vagyoni, illetve jövedelmi helyzetétől függően hagynak jóvá.

II. RÉSZ
AZ ALKALMAZANDÓ JOGSZABÁLYOKRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

6. cikk
A biztosítás általános szabálya

Valamely tevékenységet folytató személy biztosítási kötelezettsége, ha a jelen Egyezmény 7., 8. és 9. cikke másként nem rendelkezik, azon Szerződő Fél jogszabályaihoz igazodik, amelynek területén az illető tevékenységet végzik. Ez a nem önálló tevékenység gyakorlása esetén akkor is érvényes, ha a munkavállaló lakóhelye, vagy a munkáltató székhelye a másik Szerződő Fél területén található.

7. cikk
Különleges rendelkezések

(1) Amennyiben az egyik Szerződő Fél területén székhellyel rendelkező munkáltató munkavállalóját tevékenység végzése céljából a másik Szerződő Fél területére küldi, a munkavállaló az első Szerződő Fél jogszabályainak megfelelően annak biztosítottja marad, amennyiben a foglalkoztatása a másik Szerződő Fél területén nem haladja meg a 24 naptári hónapot. Amennyiben a munkavállaló tevékenységét az előirányzott 24 hónapnál hosszabb időre meg kell hosszabbítani, a munkavállaló és a munkáltató közös kérésére kivételesen a munkáltató székhelye szerinti Szerződő Fél jogszabályainak alkalmazása legfeljebb további 24 naptári hónappal meghosszabbítható, feltéve, hogy a tevékenység végzése szerinti másik Szerződő Fél illetékes hatósága, illetőleg az általa megjelölt más szerv, vagy intézmény ehhez hozzájárult.
(2) Amennyiben az egyik Szerződő Fél területén önálló tevékenységet végző személy az adott tevékenység ideiglenes végzése céljából a másik Szerződő Fél területére távozik, rá a távozását követő legfeljebb 12 hónapig az első Szerződő Fél jogszabályai vonatkoznak úgy, mintha tevékenységét annak területén végezné.
(3) Légi, közúti, vagy vasúti közlekedéssel foglalkozó munkáltató utazó személyzetére kizárólag annak a Szerződő Félnek a jogszabályai alkalmazandóak, amelynek területén a munkáltató székhelye van.
(4) Az egyik Szerződő Fél lobogója alatt hajózó hajón szolgálatot teljesítő személyzetre azon Szerződő Fél jogszabályai alkalmazandók, amelynek a lobogója alatt a hajó hajózik.
(5) A hajó áru be- és kirakodásával, javításával, vagy felügyeletével megbízott jelen cikk (4) bekezdésében nem említett személyekre arra az időre, amíg a hajó a másik Szerződő Fél kikötőjében állomásozik, azon Szerződő Fél jogszabályai alkalmazandók, amelyhez a kikötő tartozik.

(6) Az egyik Szerződő Fél állami vagy köztisztviselői, hivatalos képviselői és a velük azonos elbírálás alá tartozó személyek, akiket tevékenységük végzése érdekében a másik Szerződő Fél területére küldenek ki, családtagjaikkal együtt továbbra is a küldő Szerződő Fél jogszabályai szerint vannak biztosítva.

8. cikk
Diplomáciai és konzuli képviseletek tagjai

A 2. cikkben említett jogszabályok alkalmazása tekintetében jelen Egyezmény nem érinti a diplomáciai kapcsolatokról szóló, 1961. április 18-án aláírt Bécsi Egyezmény, valamint a konzuli kapcsolatokról szóló, 1963. április 24-én elfogadott Bécsi Egyezmény alkalmazását.

9. cikk
Kivételek

A Szerződő Felek illetékes hatóságai**,** vagy az általuk meghatalmazott más intézmények közös megegyezés alapján meghosszabbíthatják a határidőket, és meghatározhatnak más kivételeket is a jelen Egyezmény 7. cikkében megfogalmazott kivételeken túl.

III. RÉSZ
KÜLÖNLEGES RENDELKEZÉSEK

I. Fejezet
Egészségbiztosítás

10. cikk
A biztosítási idők egybeszámítása

Az egészségbiztosítás körébe tartozó ellátásokra vonatkozó jogosultságok megszerzéséhez, fenntartásához és visszaállításához a mindkét Szerződő Fél jogszabályai szerint szerzett biztosítási időket egybe kell számítani, feltéve, ha ezek nem ugyanazon időre vonatkoznak.

11. cikk
Természetbeni ellátások

(1) Az a biztosított, aki az egyik Szerződő Fél illetékes teherviselőjénél egészségbiztosítással rendelkezik, addig jogosult sürgősségi ellátásra, amíg ideiglenesen a másik Szerződő Fél területén tartózkodik.
(2) Amennyiben a biztosítási esemény már bekövetkezett, a biztosított köteles a tartózkodási helyének megváltoztatása előtt beszerezni az illetékes teherviselő hozzájárulását. A hozzájárulás megtagadható a biztosított egészségi állapota miatt. Az illetékes teherviselő hozzájárulását utóbb is megadhatja, ha a biztosított az előzetes hozzájárulás megszerzését önhibáján kívüli okból mulasztotta el.

(3) A természetbeni ellátásokat jelen cikk (1) és (2) bekezdése szerint a biztosítottnak az illetékes teherviselő terhére a tartózkodási hely szerinti teherviselő nyújtja. A jogosultságot az

illetékes teherviselő jogszabályai szerint, a természetbeni ellátás mértékét, fajtáját és módját a tartózkodási hely szerinti teherviselő jogszabályai szerint kell meghatározni.
(4) Jelen cikk előírásai a biztosított családtagjaira is vonatkoznak.

12. cikk
Kiküldött alkalmazottak jogainak érvényesítése

(1) A jelen Egyezmény 7. cikkének (1), (2), (3), (4) és (6) bekezdésében, 8. cikkében, valamint 9. cikkében meghatározott személyek a természetbeni ellátást a tartózkodási hely szerinti teherviselőtől, annak jogszabályai szerint, az illetékes teherviselő terhére kapják meg.
(2) A jelen cikk (1) bekezdésében foglalt rendelkezés az illetékes teherviselő egyetértésével azokra a családtagokra is alkalmazandó, akik a biztosítottal együtt a másik Szerződő Fél területén tartózkodnak.

13. cikk
A nyugdíjasok jogainak érvényesítése

(1) Az a nyugdíjas, aki mindkét Szerződő Fél nyugdíjbiztosítójától kap nyugdíjat, a természetbeni ellátásokra a lakóhelye szerinti Szerződő Fél jogszabályai alapján jogosult.
(2) Az a nyugdíjas, aki csak az egyik Szerződő Fél nyugdíjbiztosítójától kap nyugdíjat és lakóhelye a másik Szerződő Fél területén van, a természetbeni ellátásokra a lakóhelye szerinti teherviselőnél jogosult, de az illetékes teherviselő terhére.
(3) A jelen cikk (1) és (2) bekezdése a nyugdíjas családtagjaira is vonatkozik.
(4) A jelen cikk előírásai mindaddig nem alkalmazhatók, amíg az érintett személynek jövedelemszerző tevékenysége folytán egészségbiztosítása van a Szerződő Felek egyikének jogszabályai szerint.

14. cikk
Családtagok jogainak érvényesítése

A biztosított azon családtagjai, akik az egyik Szerződő Fél jogszabályai szerint biztosítottak, lakóhelyük pedig a másik Szerződő Fél területén van, az illetékes teherviselő terhére a lakóhely szerinti teherviselő által alkalmazott jogszabályok szerint jogosultak természetbeni ellátásra.

15. cikk
Nagyobb értékű ellátások engedélyezése

Protézisek alkalmazásához és más, nagyobb értékű természetbeni ellátások engedélyezéséhez a jelen Egyezmény 11., 12. cikke, 13. cikkének (2) és (3) bekezdése és 14. cikke szerint, az illetékes teherviselő előzetes hozzájárulása szükséges. A hozzájárulás nem szükséges, amennyiben az ellátás életveszély miatt, vagy az illető egészsége szempontjából halaszthatatlan, vagy amennyiben ezen ellátások költségei átalány elszámolás formájában egyenlítődnek ki ezen Egyezmény 17. cikkének (2) bekezdése szerint.

16. cikk
A lakóhely vagy tartózkodási hely szerinti

teherviselő

A jelen Egyezmény 11-15. cikkeiben felsorolt természetbeni ellátásokat a lakóhely vagy tartózkodási hely szerinti teherviselő köteles biztosítani.

17. cikk
A költségek megtérítése

(1) Azokat az ellátásokat, amelyeket az egyik Szerződő Fél teherviselője nyújtott a másik Szerződő Fél illetékes teherviselője terhére, e fejezet rendelkezéseivel összhangban, a tényleges költségek alapján kell megtéríteni.
(2) Az összekötő szervek a tényleges költségelszámolás helyett a biztosítottak meghatározott csoportjánál átalány-elszámolás alkalmazásában is megállapodhatnak.

II. Fejezet
Rokkantsági, öregségi és hozzátartozói nyugellátások

18. cikk
A biztosítási idők egybeszámítása

(1) Amennyiben az egyik Szerződő Fél jogszabályai alapján nincsenek meg a feltételek az ellátási igényjogosultságra kizárólag ennek a Szerződő Félnek a jogszabályai alapján megszerzett biztosítási idők szerint, az illetékes teherviselőnek ugyanúgy figyelembe kell vennie azokat a biztosítási időket, amelyek a másik Szerződő Fél jogszabályai szerint teljesültek, mintha az első Szerződő Fél jogszabályai szerint teljesültek volna, feltéve, ha az időszakok nem fedik egymást.
(2) Amennyiben az egyik Szerződő Fél jogszabályai alapján meghatározott ellátások nyújtása olyan tevékenységre megállapított biztosítási idő megszerzésétől függ, amelyre külön rendszer létezik, vagy az ellátás egy meghatározott szakmában, vagy foglalkozásban eltöltött biztosítási időtől függ, akkor ezen ellátásokra való jogosultság megállapítására a másik Szerződő Fél jogszabályai szerint szerzett biztosítási idők csak akkor vehetők figyelembe, ha azokat a megfelelő rendszerben szerezték, illetve ha a másik Szerződő Félnél e tevékenységre vagy foglalkozásra külön rendszer nem létezik, az időket azonos szakmában, vagy foglalkozásban szerezték meg. Amennyiben a biztosítási idők egybeszámítása nem alapozza meg az igényjogosultságot az ellátás külön rendszerében, akkor a beszámított időket az ellátási igényjogosultságra a biztosítás általános rendszerében kell egybeszámítani.
(3) Amennyiben jelen cikk (1) és (2) bekezdéseiben felsorolt rendelkezések alkalmazása mellett még mindig nincsenek meg a feltételek az ellátási igényjogosultságra, az illetékes teherviselőnek figyelembe kell vennie azokat a biztosítási időket is, amelyek olyan harmadik államban teljesültek, amelyhez mindkét Szerződő Fél külön társadalombiztosítási egyezménnyel kötődik, és amelynek rendelkezései kiterjednek a biztosítási idők egybeszámítására. Amennyiben harmadik állammal csak az egyik Szerződő Fél rendelkezik egyezménnyel, akkor ez a Szerződő Fél az állampolgárai által a harmadik országban megvalósított biztosítási időket is figyelembe veszi, ha a harmadik állammal való Egyezmény másként nem rendelkezik.
(4) Ezen cikkben említett biztosítási időket a Szerződő Felek jogszabályaival összhangban a tényleges időtartamukban kell figyelembe venni.

19. cikk
Önálló nyugdíj

Amennyiben az egyik Szerződő Fél jogszabályai szerint a biztosítási idők egybeszámítása nélkül is fennáll az ellátásra való igényjogosultság, akkor az ellátás összegét ennek a Szerződő Félnek illetékes teherviselője kizárólag az általa alkalmazott jogszabályok keretében betöltött biztosítási idők alapján állapítja meg. E rendelkezést abban az esetben is alkalmazni kell, ha a másik Szerződő Fél jogszabályai alapján a biztosított a jelen Egyezmény 18. cikke értelmében ellátásra jogosult, amelyet a 20. cikk alapján számítanak ki.

20. cikk
Az ellátások arányos megállapítása

Amennyiben a Szerződő Felek egyikének jogszabályai értelmében az ellátásra való jogosultság csak a jelen Egyezmény 18. cikkének alkalmazásával áll fenn, e Szerződő Fél illetékes teherviselője az ellátást kizárólag az általa alkalmazott jogszabályok alapján számított biztosítási idők szerint állapítja meg. Amennyiben az ellátást nem lehetséges az előző mondat szerint megállapítani, az ellátást az alábbi módon kell megállapítani.

1. az illetékes teherviselő először megállapítja az ellátás elméleti összegét, amelyre a biztosított abban az esetben lenne jogosult, ha az összes egybeszámított biztosítási idők kizárólag az általa alkalmazott jogszabályok alapján lennének figyelembe véve. Elméleti összegnek számít az az összeg is, amely nem függ a nyugdíjba beszámító szolgálati évektől;
2. ezt követően az illetékes teherviselő a biztosítottat megillető tényleges ellátás összegét határozza meg a jelen cikk 1. pontja alatti elméleti összegből, azon aránynak megfelelően, amely a saját jogszabályai szerint figyelembe vett biztosítási idő és az összes biztosítási idő között fennáll;
3. amennyiben a 18. cikk szerinti összes biztosítási idő egybeszámítva hosszabb az egyik szerződő fél jogszabályai szerinti leghosszabb biztosítási időnél, a legmagasabb összeg kiszámításához az illetékes teherviselő az ellátás kiszámításánál a jelen cikk 1. és 2. pontja alapján ezt a leghosszabb biztosítási időt veszi figyelembe az egybeszámított idők helyett.

21. cikk
Az ellátások kiszámításának alapja

Amennyiben az egyik Szerződő Fél jogszabályai az ellátás kiszámítását a jövedelemre, illetve a befizetett járulékra alapozzák, ennek a Szerződő Félnek az illetékes teherviselője kizárólag a saját jogszabályai szerint megvalósított jövedelmet, illetve befizetett járulékot veszi figyelembe.

22. cikk
A 365 napnál rövidebb kötelező biztosítási időszak

Ha az egyik Szerződő Fél jogszabályai szerint megszerzett kötelező biztosítási idők összességükben nem érik el a 365 napot, és ezen biztosítási idő alapján nem áll fenn ellátásra való jogosultság, ennek a Szerződő Félnek a teherviselője nem köteles erre az időre ellátást nyújtani. Ezen biztosítási időszakokat a másik Szerződő Fél illetékes teherviselője mind az ellátásra való jogosultság e Szerződő Fél jogszabályai szerinti megszerzése, mind pedig az elszámolás vonatkozásában úgy veszi figyelembe, mintha azok a saját jogszabályai szerint teljesültek volna.

23. cikk
Nem egyidejű ellátások meghatározása

(1) Amennyiben nem egyidejűleg valósult meg a mindkét Szerződő Fél jogszabályai szerinti igényjogosultság, az ellátásra való igényjogosultságot saját jogszabályai alapján mindkét Szerződő Fél önállóan határozza meg akkor, amikor a feltételek a saját jogszabályai szerint teljesültek.
(2) A második Szerződő Fél jogszabályai alapján utólag szerzett ellátás nem érinti az első Szerződő Fél jogszabályai alapján korábban meghatározott ellátást.

24. cikk
Tények tiszteletben tartása

Amennyiben az egyik Szerződő Fél jogszabályai szerint a biztosítási idő, vagy a meghatározott tényállás meghosszabbítja az ellátásra való jogosultság megszerzéséhez szükséges időt, úgy hogy a jogosultság megszerzéséhez egy meghatározott biztosítási időnek kell eltelnie, akkor ezt az időszakot meg kell hosszabbítani a másik Szerződő Félnél megszerzett megfelelő biztosítási idővel, illetve a meghatározott tényállás (nyugellátás, táppénz ellátás, anyasági segély, üzemi baleseti, munkanélküli és más járadék) idejével.

25. cikk
Hozzátartozói nyugdíj

A jelen Egyezmény 18-24. cikkében foglalt rendelkezések értelemszerűen alkalmazandók a családtagok nyugdíjjogosultsága esetén is.

III. Fejezet
Üzemi baleset és foglalkozási betegség esetén járó ellátás

26. cikk
Egészségügyi ellátás

(1) Az a személy, aki üzemi baleset, vagy foglalkozási betegség következtében az egyik Szerződő Fél jogszabályai szerint természetbeni ellátásra igényjogosult, de a másik Szerződő Fél területén tartózkodik, vagy lakik, az illetékes teherviselő terhére a tartózkodási vagy lakóhelye szerinti teherviselőtől az erre a teherviselőre érvényes jogszabályok szerint részesül természetbeni ellátásban, mintha az illető személy ennél volna biztosítva. A 15. cikk megfelelően érvényes.
(2) Az (1) bekezdés szerint keletkezett költségek megtérítésére a 17. cikk megfelelően érvényes.

27. cikk
Korábbi üzemi balesetek

Amennyiben az egyik Szerződő Fél jogszabályai előírják, hogy a keresőképesség-csökkenés fokának, vagy a rokkantsági fok meghatározásához figyelembe kell venni az előző üzemi baleseteket és foglalkozási betegségeket, akkor a másik Szerződő Fél jogszabályai szerinti korábban keletkezett üzemi baleseteket és foglalkozási betegségeket is figyelembe kell venni.

28. cikk
Utazási balesetek

Amennyiben az egyik Szerződő Fél területén lakóhellyel rendelkező személy érvényes munkavállalói szerződés alapján a másik szerződő államba utazik munkavégzés céljából és ezen, a munkavégzés helyéig vezető megszakítás nélküli legrövidebb úton balesetet szenved, annak megtérítését, az üzemi baleset esetére szóló biztosítás jogszabályainak megfelelően, a másik szerződő állam teherviselője viseli. Ez vonatkozik arra a balesetre is, amely a munkavállalót a lakóhely szerinti államba való visszatérés során éri közvetlenül azután, hogy lejárt a munkavállalói szerződése, amely alapján a másik szerződő államba utazott.

29. cikk
Foglalkozási betegségek alapján járó ellátás

(1) Amennyiben valamely foglalkozási betegség esetén térítést kellene fizetni mindkét Szerződő Fél jogszabályai szerint, akkor az ellátás csak azon Szerződő Fél illetékes teherviselőjét terheli, amelynek a területén az ilyen foglalkozási betegséget kiváltó tevékenységet utoljára folytatták.
(2) Amennyiben a biztosított az egyik Szerződő Fél jogszabályai szerint már foglalkozási betegségen alapuló ellátásban részesül, e Szerződő Fél teherviselője köteles az ellátás nyújtására akkor is, ha a biztosított állapota rosszabbodik. Amennyiben viszont a biztosított az első Szerződő Fél jogszabályai szerinti igényjogosultság alapján már ellátásban részesült, majd ezt követően a másik Szerződő Félnél vállalt munkát, és e tevékenység ugyanazzal a külön kockázattal járt, amelyért az ellátás már folyósításra került, és betegsége fokozódott, ennek a rosszabbodásnak az ellátása a másik Szerződő Fél kötelezettségévé válik azzal, hogy az első Szerződő Fél teherviselője a továbbiakban is köteles a korábban jóváhagyott ellátást folyósítani. Az említett esetben a második Szerződő Fél teherviselője csak azt a többlet ellátást hagyja jóvá, amely a már kialakult betegség rosszabbodását követően, az általa alkalmazott jogszabályok alapján és a rosszabbodás előtti irányadó jogszabályok szerint meghatározott ellátás között megállapítható.

IV. Fejezet
Munkanélküli járadék

30. cikk

(1) A Szerződő Felek állampolgárai azon államban jogosultak munkanélküli járadékra, amely Szerződő Fél állampolgárai, függetlenül attól, hogy munkanélkülivé válásuk előtt melyik Szerződő Fél területén voltak biztosítva.
(2) A munkanélküli járadék megállapításával összefüggésben a Szerződő Felek vállalják, hogy – a (3) és (4) bekezdésben foglalt kivételek figyelembe vételével – a másik Szerződő Fél területén eltöltött biztosítási időtartamot úgy veszik figyelembe, mintha azt a munkanélküli személy saját országában szerezte volna meg, feltéve, ha az említett ország jogszabályai szerint ezen időtartamok jogszerző időnek minősülnek.
(3) Horvát állampolgár esetében a (2) bekezdés akkor alkalmazható, ha az érintett személy a Horvátországban történt kérelem benyújtását megelőző 12 hónapban legalább 26 hétig biztosított volt.

(4) A (3) bekezdésben feltételként megállapított 26 hét minimális biztosítási idő nem vonatkozik azokra a személyekre, akiknek foglalkoztatását hosszabb időre tervezték, ám az önhibájukon kívül 26 hétnél korábban megszakadt.
(5) A munkanélküli járadék összegének a magyar jogszabályok szerint történő megállapításánál a horvát biztosítási idők alatt elért kereset helyett egy ugyanolyan, vagy hasonló munkakörnek megfelelő kereset magyarországi átlagát kell figyelembe venni.
(6) A munkanélküli járadék folyósításának időtartamát csökkenteni kell azzal az időtartammal, amely alatt a munkanélküli a másik Szerződő Fél területén a kérelem benyújtását megelőző utolsó 12 hónapon belül már a munkanélküli járadék valamilyen formájában részesült.

IV. RÉSZ
Vegyes rendelkezések

31. cikk
Az illetékes hatóságok kötelezettségei

(1) Jelen Egyezmény végrehajtásának módjáról az illetékes hatóságok (1. cikk (1) bekezdésének 4. pontja) külön megállapodást kötnek, amely a jelen Egyezménnyel egyidejűleg lép hatályba.
(2) Ezen cikk (1) bekezdésében említett megállapodásban az illetékes hatóságok megnevezik az összekötő szerveket az Egyezmény alkalmazásának könnyítése céljából, különösen a teherviselők egyszerű és gyors kapcsolatteremtésének érdekében.

32. cikk
Hivatali és jogsegély

(1) Az illetékes hatóságok kölcsönösen tájékoztatják egymást a következőkről:
1. a jelen Egyezmény alkalmazása céljából tett intézkedésekről;
2. a jelen Egyezmény alkalmazását érintő jogszabályi változásokról.
(2) A két Szerződő Fél illetékes hatóságai, teherviselői és összekötő szervei a jelen Egyezmény alkalmazása során kölcsönös ingyenes segítségnyújtásra és együttműködésre kötelezik magukat.
(3) Azon személyek orvosi vizsgálatait, akiknek a lakóhelye, vagy tartózkodási helye a másik Szerződő Fél területén van, a lakóhely, vagy a tartózkodási hely szerinti teherviselő végzi az illetékes teherviselő kérésére és terhére. Ha az orvosi vizsgálat mindkét Szerződő Fél teherviselője érdekében történik, akkor nem kerül sor költségtérítésre.

33. cikk
Diplomáciai képviseletek és konzuli irodák jogköre

Az egyik Szerződő Fél diplomáciai képviseletei és konzuli irodái a másik Szerződő Fél felségterületén jogosultak, a jogosult kérésére, az első Szerződő Fél állampolgárai jelen Egyezményben foglalt jogainak biztosítása és védelme érdekében, meghatalmazás igazolása nélkül is intézkedéseket tenni. Az állampolgárok érdekében kérelmeket, nyilatkozatokat, vagy jogorvoslatokat nyújthatnak be.

34. cikk
Hitelesítési és illetékfizetési mentesség

(1) Az egyik Szerződő Fél jogszabályai által meghatározott illetékmentesség, vagy kedvezmény a jelen Egyezmény 2. cikkében megfogalmazott jogszabályok által biztosított jogok érvényesítésével kapcsolatban e Szerződő Fél jogszabályai értelmében kiterjed a másik Szerződő Fél jogszabályai szerint az említett cikk hatálya alá tartozó ugyanazon jogok érvényesítésére.
(2) Azokat az okmányokat, iratokat és beadványokat, amelyeket a jelen Egyezmény alkalmazása során csatolni kell, nem szükséges diplomáciai vagy konzuli felülhitelesítéssel ellátni.
(3) Az egyik Szerződő Fél illetékes hatóságai, teherviselői és összekötő szervei által okiratok eredetiségének igazolására kiállított bizonylatokat a másik szerződő fél illetékes hatóságai, teherviselői és összekötő szervei előtt azonos bizonyító erő illeti meg.

35. cikk
Végrehajtható határozatok és okiratok elismerése

(1) A bíróságok végrehajtható határozatait, továbbá az egyik Szerződő Fél teherviselőinek, illetve illetékes hatóságainak a járulékokra és egyéb társadalombiztosítási követelésekre vonatkozó végrehajtható okiratait a másik Szerződő Fél is elismeri.
(2) A jelen cikk (1) bekezdése szerinti határozatok és okiratok elismerése csak akkor tagadható meg, ha az sérti annak az államnak a közrendjét (ordre public), amelyben a határozatot vagy okiratot el kellene ismerni.
(3) A jelen cikk (1) bekezdése alapján elismert végrehajtható határozatokat és okiratokat a másik szerződő államban végre kell hajtani. A végrehajtási eljárást azon Szerződő Félnél kibocsátott megfelelő határozatok és okiratok végrehajtására vonatkozó jogszabályoknak megfelelően kell lefolytatni, amelynek területén a végrehajtás történik. A határozat, illetve az okirat eredeti példányának tartalmaznia kell a végrehajthatóság igazolását (végrehajtási klauzula).
(4) A teherviselők kölcsönös segélynyújtása jelen cikk alkalmazásakor nem foglalja magában a bírósági eljárásban való képviseletet.

36. cikk
Kártérítés

(1) Amennyiben egy személy az egyik Szerződő Fél jogszabályai szerint a másik Szerződő Fél területén bekövetkezett károsodás miatt részesül ellátásban, és ezen állam jogszabályai szerint harmadik személlyel szembeni kártérítésre jogosult, abban az esetben a kártérítési igényjogosultság az első Szerződő Fél teherviselőjére hárul, a rá vonatkozó jogszabályok szerint.
(2) Amennyiben egyazon káresetből származó, azonos jellegű ellátásra vonatkozó kártérítési igényjogosultság illeti meg mindkét Szerződő Fél teherviselőjét, a harmadik személy az (1) bekezdésben leírt, mindkét teherviselőre átszármazott jog szerint, a kártérítést befizetéssel egyenlítheti ki, vagy az egyik, vagy a másik teherviselő javára. A teherviselők az általuk folyósított ellátások arányában tartoznak elszámolni egymásnak.

37. cikk
Kérelmek benyújtása

(1) Azok a kérelmek, nyilatkozatok, vagy jogorvoslatok, amelyet jelen Egyezmény, vagy valamely Szerződő Fél jogszabályainak alkalmazása során az egyik Szerződő Fél valamely

illetékes hatóságánál, teherviselőjénél, vagy egyéb illetékes intézményénél nyújtanak be, úgy tekintendők, mint a másik Szerződő Fél hatóságainál, teherviselőjénél, vagy egyéb illetékes intézményénél benyújtott kérelem, nyilatkozat vagy jogorvoslati eszköz.
(2) Az egyik Szerződő Fél jogszabályai szerinti ellátás iránt benyújtott kérelem úgy tekintendő, mint a másik Szerződő Fél jogszabályai szerinti megfelelő ellátás iránti kérelem, amely jelen Egyezmény alkalmazása során felmerül. Ez nem érvényes, ha a kérelmező kifejezetten kéri, hogy a másik Szerződő Fél jogszabályai szerint szerzett ellátásra való igényjogosultságának megállapítását halasszák el.
(3) Az egyik Szerződő Fél jogszabályainak alkalmazása során a meghatározott határidőn belül valamely illetékes hatóságnál, teherviselőnél, vagy ezen Szerződő Fél egyéb illetékes intézményénél benyújtandó kérelmek, nyilatkozatok, vagy jogorvoslatok ugyanezen határidőn belül a másik szerződő állam illetékes hatóságánál, teherviselőjénél vagy egyéb illetékes intézményénél is benyújthatók.
(4) E cikk alkalmazása során a felsorolt hivatalok ezeket a kérelmeket, nyilatkozatokat vagy jogorvoslatokat közvetlenül, vagy a Szerződő Felek összekötő szerveinek közvetítésével haladéktalanul a másik Szerződő Fél megfelelő illetékes hatóságához, teherviselőjéhez vagy más illetékes intézményéhez továbbítják.

38. cikk
Kapcsolattartás és a hivatalos nyelvek

(1) A két Szerződő Fél illetékes hatóságai, teherviselői és összekötő szervei jelen Egyezmény alkalmazása érdekében kölcsönösen közvetlen kapcsolatot alakítanak ki egymás között és mindazokkal a személyekkel vagy meghatalmazottaikkal, akik az eljárásban részt vesznek.
(2) Jelen Egyezmény alkalmazása során a magyar vagy a horvát nyelv használható.

39. cikk
Adatvédelem

(1) Amennyiben, mindkét szerződő államban érvényes jogszabályok tiszteletben tartása mellett jelen Egyezmény alapján személyes adatok kerülnek átadásra, az alábbi rendelkezések érvényesek:
a) A jelen Egyezmény és a hatálya alá tartozó jogszabályok végrehajtására vonatkozóan az adatok átadása a fogadó szerződő állam illetékes hatóságai számára megengedett. Az adatokat fogadó szerződő állam ezen célokra feldolgozhatja és felhasználhatja. Egyébként az adatok más szerveknek történő átadása kizárólag a küldő szerv előzetes egyetértésével, a reá vonatkozó hazai jogszabályokkal összhangban engedélyezett.
b) Az adatátvevő kérésre és egyedi esetekben is értesíti a küldő hatóságot, mely céllal és milyen eredménnyel használta fel az elküldött adatokat.
c) Az adatküldő hatóságnak figyelemmel kell lenni a megküldött adatok pontosságára, valamint az adatszolgáltatás célja szempontjából való szükségességére. Eközben gondoskodni kell ezen szerződő állam belső jogszabályi előírásainak megfelelően az adattovábbítás letiltásáról. Amennyiben megállapítást nyer, hogy pontatlan adatok vagy olyan adatok kerültek átadásra, amelyek a küldő szerződő állam jogszabályai alapján nem lehettek volna kiadhatók, azt haladéktalanul jelenteni kell az adatokat átvevő hatóságnak. Az átvevő hatóságnak kötelessége ezen adatok kijavítása vagy megsemmisítése.
d) Azon személyt, akire az adatok vonatkoznak, kérelmére a róla szóló adatokról és azok felhasználási céljáról, a felhasználás jogcíméről és határidejéről, valamint azon személyek köréről, akiknek az adatokat megküldték, vagy megküldik, továbbá az adatszolgáltatás céljairól értesíteni kell. Egyébként ezen személy személyes adatairól való tájékozódásra való

joga azon szerződő fél belső jogrendjének hatálya alá tartozik, amelynek a szervétől a tájékoztatást kérik. Mind az adatátvevő, mind az adatátadó fél köteles – az érintett kérelmére – az általa kezelt helytelen adatot helyesbíteni, illetőleg a jogellenesen kezelt adatot törölni. A helyesbítésről vagy törlésről a másik felet haladéktalanul értesíteni kell.
e) Amennyiben az egyik szerződő állam hatósága ezen Egyezmény alapján eljuttatta a személyes adatokat, a másik szerződő állam hatósága, amely átvette azokat, a megkárosított személyre nézve, a maga nemzeti jogszabályai szerinti felelősség alóli mentesülés céljából nem hivatkozhat arra, hogy az eljuttatott adatok pontatlanok voltak. Amennyiben az adatokat fogadó hatóság a pontatlanul megküldött adatok felhasználásával keletkezett károkat megtéríti, az adatokat küldő hatóság az azokat átvevő hatóságnak megtéríti a kifizetett kár teljes összegét.
f) Az átvett személyes adatokat meg kell semmisíteni, ha az adatokat átvevő szerződő fél jogszabályai alapján azok az átadás céljából szükségtelenné válnak.
g) Az adatokat átadó hatóság és az adatokat átvevő hatóság köteles nyilvántartani a személyes adatok megküldését és átvételét.
h) Az adatokat átadó hatóság és az adatokat átvevő hatóság köteles az átadott személyes adatokat hatékonyan védeni az illetéktelen hozzáféréstől, az illetéktelen megváltoztatástól és az illetéktelen közzétételtől.
i) A Szerződő Felek biztosítják, hogy az érintettek adatvédelemmel kapcsolatos jogaik megsértése esetén az adatkezeléssel érintett Szerződő Fél jogalkotása szerint független bírósághoz vagy más hatósághoz fordulhassanak, illetőleg egyéb módon jogorvoslattal élhessenek.
(2) Jelen cikk (1) bekezdésében foglaltak egyaránt vonatkoznak a vállalati titkokra és az üzleti titkokra.

40. cikk
Valuta és az elszámolási árfolyam

(1) A jelen Egyezmény rendelkezései értelmében az ellátásnyújtásra illetékes teherviselők, a jogosultak számára a pénzbeli ellátás elszámolását és kifizetését az illető Szerződő Fél hivatalos valutájában teljesítik.
(2) A jelen Egyezmény alapján a jogosultakat megillető ellátások és a teherviselők közötti térítések kifizetését a másik Szerződő Fél területére konvertibilis valutában kell teljesíteni.

41. cikk
Hátralékok visszatartása

Amennyiben az egyik Szerződő Fél teherviselője a jogosultnak magasabb ellátást fizetett egy olyan időszakra, amelyre a másik Szerződő Fél teherviselője köteles megfelelő ellátást nyújtani, úgy az első Szerződő Fél teherviselőjének kérelmére a második Szerződő Fél teherviselője ellátási kötelezettsége hátralékának kifizetését az első Szerződő Fél teherviselője által követelt összegig visszatartja és ezt az összeget neki közvetlenül kifizeti.

42. cikk
Jogviták rendezése

(1) A jelen Egyezmény értelmezéséből és alkalmazásából eredő jogvitákat az illetékes hatóságok megállapodás útján rendezik.
(2) Amennyiben a jogvita az (1) bekezdés szerint nem rendeződik, az egyik Szerződő Fél Kormányának indítványára az ügyet döntőbíróság elé terjesztik.

(3) A döntőbíróságot esetenként hívják össze. Mindkét Szerződő Fél Kormánya kinevez egy-egy tagot, és a két tag közös megegyezéssel választ elnököt egy harmadik ország állampolgára személyében, akit a két Szerződő Fél Kormánya megerősít. A tagokat két hónapon belül, az elnököt pedig három hónapon belül kell kinevezni, miután az egyik Szerződő Fél Kormánya értesítette a másik Szerződő Fél Kormányát arról, hogy a vitás ügyet döntőbíróság elé kívánja terjeszteni.
(4) Amennyiben a (3) bekezdésben felsorolt határidőket nem tartják be, más megegyezés hiányában bármelyik Szerződő Fél Kormánya kérheti az Emberi Jogok Európai Bíróságának elnökét, hogy eszközölje a szükséges kinevezéseket. Amennyiben az Emberi Jogok Európai Bíróságának elnöke az egyik Szerződő Fél állampolgára, vagy más okból akadályoztatva van, a kinevezéseket az elnökhelyettes eszközöli. Amennyiben az elnökhelyettes is az egyik Szerződő Fél állampolgára, vagy ő is akadályoztatva van, a kinevezéseket a bíróságnak a rangja szerint őt követő tagja eszközöli, aki egyik Szerződő Félnek sem állampolgára.
(5) A döntőbíróság döntéseit szavazattöbbséggel hozza meg a jelen Egyezmény és a nemzetközi jog elvei alapján. A bíróság döntései kötelező érvényűek és ellenük jogorvoslatnak helye nincs.
(6) A döntőbíróságba az általa kinevezett tag költségeit mindegyik Szerződő Fél maga viseli. Az elnök költségeit, valamint az eljárással kapcsolatos egyéb költségeket a Szerződő Felek egyenlő arányban viselik. A döntőbíróság a költségek viseléséről másként is határozhat.
(7) Egyéb, ezen cikkben nem szabályozott kérdésekben a döntőbíróság maga dönt, és az eljárás szabályairól maga rendelkezik.

V. RÉSZ
Átmeneti és záró rendelkezések

43. cikk
Ellátásra való jogosultság

(1) Jelen Egyezmény a hatálybalépése előtt keletkezett biztosítási eseményekre is vonatkozik.
(2) A jelen Egyezmény hatályba lépése előtt hozott döntések a jelen Egyezmény alkalmazását nem akadályozzák.
(3) Azoknak a személyeknek az ellátásra vonatkozó igénye, akiknek az igényét korábban visszautasították, vagy jelen Egyezmény hatályba lépése előtt határozták meg, az ellátásuk iránti kérelem kérésükre ismételt elbírálás alá kerülhet a jelen Egyezmény értelmében. Az ismételt elbírálás hivatalból is történhet. Ez semmi esetre sem vezethet a biztosított korábbi jogainak csökkentéséhez.
(4) A jelen Egyezményen nem alapulhat ellátás iránti igényjogosultság a hatálybalépése előtti időszakra vonatkozóan.
(5) Az ellátásra való igényjogosultság megállapítása során, a jelen Egyezmény értelmében, figyelembe kell venni azokat a biztosítási időket és más tényeket, amelyek a Szerződő Felek jogszabályainak megfelelően a jelen Egyezmény hatályba lépése előtt keletkeztek.
(6) Az 1956. május 29. előtt megszerzett időknek tekintendő biztosítási időket azon Szerződő Fél jogszabályai szerint kell elismerni, amelynek a területén az érintett személy lakóhelye ezen a napon volt.

44. cikk
Jelen Egyezmény hatályba lépése

A Szerződő Felek diplomáciai úton értesítik egymást a jelen Egyezmény hatályba lépéséhez szükséges hazai jogi előírások teljesítéséről. A Egyezmény a diplomáciai úton történt utolsó értesítés kézhezvételének hónapját követő második hónap első napján lép hatályba.

45. cikk
Az Egyezmény időbeli hatálya

(1) Jelen Egyezményt a Szerződő Felek határozatlan időre kötik. Mindkét Szerződő Fél jogosult a jelen Egyezményt diplomáciai úton, írásban a naptári év utolsó napjával, hat hónapos határidő betartásával felmondani.
(2) Felmondás esetén a jelen Egyezmény rendelkezései a megszerzett jogosultságok tekintetében továbbra is érvényesek, és azokat alkalmazni kell a folyamatban lévő ügyekre is, a biztosított külföldön való tartózkodásával kapcsolatos korlátozó rendelkezésekre való tekintet nélkül.

46. cikk
A korábban hatályos Egyezmény hatályon kívül helyezése

(1) Jelen Egyezmény hatályba lépésével a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság között állampolgáraik szociális biztonságával kapcsolatos kérdések rendezése tárgyában Budapesten, az 1957. évi október hó 7. napján kötött Egyezmény hatályát veszti a Horvát Köztársaság és a Magyar Köztársaság között.
(2) Jelen cikk (1) bekezdése nem vonatkozik a Magyar Népköztársaság és a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság között az állampolgáraikkal kapcsolatos kérdések rendezése tárgyában Budapesten 1957. október 7-én aláírt Egyezmény alapján megszerzett jogokra. Ugyanez érvényes azokra a jogokra is, amelyek megszerzése folyamatban van, és azokra az időszakokra vonatkoznak, amelyben a hivatkozott Egyezmény hatályban volt.

Ennek hiteléül a Meghatalmazottak jelen Egyezményt aláírták.

Készült Budapesten, 2005. február 8-án, két eredeti példányban, magyar és horvát nyelven, mindkét szöveg egyaránt hiteles.

A Magyar Köztársaság részéről **A Horvát Köztársaság részéről**”

3. §

(1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) E törvény 2. §-a az Egyezmény 44. cikke szerinti időpontban lép hatályba.

(3) Az Egyezmény, illetve e törvény 2. §-a hatálybalépésének naptári napját a külügyminiszter annak ismertté válását követően a Magyar Közlönyben haladéktalanul közzétett egyedi határozatával állapítja meg.

(4) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy a végrehajtásra szolgáló megállapodást rendeletben hirdesse ki.

Indokolás

A szociális biztonsági egyezmények elsősorban a társadalombiztosítás alapvető ágazataira terjednek ki. A Magyar Köztársaság kiemelt törekvései között hosszú ideje szerepel, hogy rendezzük szociális biztonsági kapcsolatainkat a szomszédos államokkal, úgy, hogy a Közösségi elveknek és ajánlásoknak megfelelően újítsuk meg azon kétoldalú szociálpolitikai egyezményeinket, amelyeket az 1950-es és 1960-as években írtunk alá az akkori európai szocialista országokkal.

Az új szociális biztonsági egyezmények létrehozása során hangsúlyozottan tekintettel kell lennünk azokra a szociális biztonsági koordinációs eszközökre (alapvetően a Tanács 1408/71/EGK rendelete), amelyekkel az Európai Unió tagállamai között szabályozzák a munkaerő szabad áramlásához kapcsolódó eljárásokat. Így meghatározó jellegű

- az ellátásokhoz való jog biztosítása,
- a már megszerzett jogok fenntartása,
- a jogosultsági időtartamok egybeszámítása,
- az ellátások exportja,
- az arányos teherviselés, és
- főszabályként az, hogy a foglalkoztatott személyre a munkavégzés helye szerinti jogszabályok vonatkozzanak.

Az 1950-es, 1960-as években aláírt szociálpolitikai egyezmények felülvizsgálata részeként a Horvát Köztársasággal kezdtük meg elsőként a korábbi egyezményt felváltó, új szociális biztonsági Egyezmény létrehozására irányuló tárgyalásokat. Ennek oka nagymértékben a horvát Kormánynak az az egyértelmű törekvése volt, hogy mielőbb létrehozza saját maga által kialakított nemzetközi szerződéseit.

Az Egyezmény közjogi természetű jogokat és kötelezettségeket keletkeztet a Magyar Állam tekintetében, azaz a szerződés törvényhozási jogkörbe tartozó kérdéseket szabályoz, ezért a Kormány az Országgyűlés megerősítésének fenntartásával adott felhatalmazást az Egyezmény aláírására. Az Egyezményt kihirdető törvénynek – a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény rendelkezéseinek megfelelően – az Egyezmény szövegét tartalmazó része az Egyezmény 44., a hatálybalépést kimondó cikke szerinti időpontban lép hatályba. Ennek konkrét napját nem a törvény, hanem a naptári nap ismertté válását követően a Magyar Közlönyben haladéktalanul közzétett egyedi határozatával a külügyminiszter állapítja meg.

Az Egyezmény előkészítésével foglalkozó kétoldalú tárgyalásokra négy fordulóban került sor, 1997-től kezdődően. Az Országgyűlés 69/2005. (IX. 16.) OGY határozatával erősítette meg a 2005. február 8-án aláírt Egyezményt.

Az Egyezmény szövegével kapcsolatosan az alábbiak hangsúlyozandók.

Az Egyezmény az egyenlő elbánás alapelvén nyugodva - megfelelően rendelkezve az általános szabályok alól kivett személyekről - szabályozza

a) az egészség-, balesetbiztosítás, és a nyugdíjbiztosítás illetve a munkanélküli ellátás egyes kérdéseit, továbbá

b) a jogsegély, a harmadik személlyel szembeni igényérvényesítés, az igények bejelentésének, az ellátások exportjának és a jogviták rendezésének szabályait.

Az Egyezményhez szervesen kapcsolódik a végrehajtási megállapodás, amely a technikai jellegű kérdéseket rendezi.

Jóllehet az Egyezmény tárgya a szociális biztonság kérdéseinek rendezése, a tárgyi hatály a két fél egyetértése alapján csak azon jogszabályokra terjed ki, amelyek a társadalombiztosítási jogviszony alapján nyújtott ellátásokat szabályozzák, továbbá a munkanélküli ellátások tekintetében határoz meg szabályokat. Az Egyezmény személyi hatálya kiterjed mindazokra, akik az Egyezmény tárgyát képező jogszabályok hatálya alá tartoznak, valamint ezen személyek igényjogosult családtagjaira, amennyiben jogaikat ezen személyektől származtatják. Ez a fogalom-meghatározás megfelel az európai normáknak, továbbá összhangban áll a magyar társadalombiztosítási jogszabályok rendszerével, amelyek néhány speciális kivételtől eltekintve a biztosítási kötelezettség és az ellátásokra való jogosultág szempontjából nem tesznek különbséget egyes személyek állampolgársága szerint.

Az Egyezmény az európai normáknak megfelelően - és más hatályos kétoldalú Egyezményekhez hasonlóan - főszabályként kimondja, hogy a munkavállaló biztosítási kötelezettsége annak a szerződő államnak a jogszabályai szerint áll fenn, amelynek területén a keresőtevékenységet folytatja, akkor is, ha a munkaadó a másik szerződő állam területén van. Az általános szabályok alól kivételt képeznek a munkaadó által a másik ország területére munka végzésére kiküldött dolgozók, a tengeri hajók személyzete, a külképviseletek tagjai és alkalmazottai biztosítására vonatkozó rendelkezések.

A különleges rendelkezések között az egészség-, és a nyugdíjbiztosítás speciális kérdései szerepelnek, beleértve az üzemi baleset, foglalkozási betegség alapján járó ellátásokat is.

Az egészségbiztosítás különleges rendelkezéseinek lényege, hogy a biztosítási kötelezettség, az ellátásokra való igényjogosultság és az ellátások nyújtásának időtartama tekintetében mindkét szerződő félre a saját jogszabályai az irányadók. A természetbeni ellátások nyújtásánál felmerült költségeket az illetékes teherviselő köteles megtéríteni az ellátást nyújtó teherviselőnek.

A balesetbiztosítással kapcsolatos szabályok az üzemi baleset és a foglalkozási megbetegedés esetére járó biztosítás speciális kérdéseit rendezik. Az általános szabály szerint az illetékes biztosítási teherviselő a saját jogszabályai szerint állapítja meg és folyósítja az ellátásokat ezen esetekben.

A nyugdíjbiztosítás területén – a főszabály értelmében – a nyugdíj az illető szerződő állam alkalmazandó jogszabályai szerint állapítandó meg. Az Egyezmény lehetőséget nyújt a jogosultsági idők egybeszámítására azokban az esetekben, amikor csak az egyik szerződő államban szerzett biztosítási idő nyugellátásra nem jogosítana. Ezekben az esetekben a pro rata elv, vagyis az arányos nyugdíjszámítás érvényesül. Mindkét ország figyelembe veszi az elméleti nyugdíjösszeg meghatározásához a másik országban szerzett biztosítási időket is, de csak a saját országában szerzett biztosítási idő arányában állapít meg nyugdíjat.

A volt Jugoszlávia utódállamainál – a speciális helyzetre tekintettel – szükség van arra, hogy a szerződő államok, a jogosultság megszerzéséhez figyelembe vegyék a harmadik országban szerzett biztosítási időket is, ha az adott országgal a szerződő felek Egyezményt kötöttek a biztosítási idők összeszámítására. Ez a szabály biztosítja a két ország biztosítottainak a

jelenlegi jogi helyzetet. Ugyanis a volt Jugoszláviában szerzett idő attól függően, hogy az a terület most melyik országhoz tartozik, különböző biztosítási idővé vált.

Az Egyezmény önálló cikkben tárgyalja a munkanélküli ellátásokra vonatkozó szabályokat, amely szerint a szerződő felek állampolgárai azon államban jogosultak munkanélküli ellátásra, amely szerződő fél állampolgárai (azaz saját hazájukban) függetlenül attól, hogy a munkanélkülivé válás előtt hol voltak biztosítva. Azt azonban mindkét fél vállalja, hogy munkanélküli ellátás megállapításakor a másik fél területén eltöltött biztosítási időtartamot beszámítja az ellátásra való jogosultságot megalapozó időtartamba.

A vegyes rendelkezések között szerepelnek a jogsegélyről, a harmadik féllel szembeni kártérítési igény érvényesítéséről, az okiratok illetékmentességéről, az Egyezmény végrehajtása során az illetékes szervek közötti érintkezésről és annak hivatalos nyelvéről, a kérelmek benyújtásának joghatályáról, a külképviseletek közreműködéséről, az adatvédelem szabályairól, a kifizetések pénzneméről, a hátralékok visszatartásának jogáról, az Egyezmény alkalmazása során felmerülő vitás kérdések rendezési módjáról rendelkező szabályok.

Bár a korábbi években aláírt szociálpolitikai egyezmények közül a magyar-jugoszláv Egyezmény számít a legkorszerűbbnek, sőt számos rendelkezése a mai európai normáknak is megfelel, az Egyezmény alkalmazása során – más egyezményekhez hasonlóan – merülnek fel komoly problémák, ezek részben a nyugdíj és az egészségügyi ellátó rendszerek időközbeni átalakulásából, részben az utóbbi évtizedben a délszláv térséget sújtó háborús helyzetekből erednek. Ezért a társadalmi-gazdasági kihívásokra a modern európai szociális modellnek megfelelő válaszokat biztosító új Egyezmény elfogadása mindenképpen szükséges volt.

Az egészségügyi ellátások területén újonnan megjelenő költséget az ideiglenes tartózkodás alatt, az azonnali ellátást igénylő esetekben nyújtandó járóbeteg-ellátások költségének megtérítése jelent majd. Eddig a korábbi szociálpolitikai Egyezmény alapján az alapellátásban és a járóbeteg-szakellátásban igénybe vett egészségügyi szolgáltatás tekintetében elszámolásra nem került sor. A felek a fekvőbeteg-ellátásban igénybe vett (költségkihatásában meghatározó mértékű) egészségügyi szolgáltatást számolták el. Az Egyezmény alapján a két fél – minden esetben - a másik fél terhére nyújt egészségügyi szolgáltatást. Tekintettel azonban arra, hogy a járóbeteg-ellátás költségei általában alacsonyabbak, ezek megtérítése várhatóan nem eredményez meghatározó költségnövekedést. A magyar állampolgárok turisztikai célú kiutazásainak növekedése miatt is várható kisebb mértékű költség-növekedés. Amint azonban arra már utaltunk a gyakorlatban az esetek többségében a tengerparton nyaraló magyar turisták a szükséges egészségügyi szolgáltatást nem a horvát biztosítóval szerződésben álló orvosoknál veszik igénybe, hanem magánorvosoknál, amely ellátások tekintetében az Egyezmény szabályai nem alkalmazhatók. A kérdés megoldását - amennyiben a turisták nem járnak el körültekintőbben az orvosi ellátás igénybevétele során - továbbra is az utazási biztosítások megkötésében látjuk. Hangsúlyozandó azonban, hogy megfelelő sajtókommunikációval jelentékeny eredményeket lehetséges elérni annak érdekében, hogy a turisták azonnali ellátást igénylő esetben az egészségügyi szolgáltatást a horvát biztosítóval szerződésben álló orvosnál vegyék igénybe, így éljenek az Egyezmény adta lehetőséggel. Becslésünk szerint az így jelentkező költséghatások még így sem jelentősen növelik meg a magyar egészségbiztosítás terheit, annak viszont pozitív hatása van ha a felvilágosításra a kormányzat és az illetékes teherviselő megfelelő hangsúlyt helyez.

A Horvát Köztársasággal megalakulását követően 2003-ig az egészségügyi ellátások költségeinek megtérítésére nem került sor. A horvát fél 2003 decemberében elfogadta, hogy a két ország által alkalmazandó 1957. évi magyar-jugoszláv szociálpolitikai Egyezmény

rendelkezései szerint, a 2001. és 2002. év tekintetében végrehajtott egészségügyi költség-elszámolások alapján 6.581,01 EUR (~ 1.700.000 Ft) összeggel tartozik a magyar félnek, amelyet még 2004. április hó folyamán átutalt**.**

Az illetékes egészségbiztosítási intézmények biztosítottjaik hatékony tájékoztatása érdekében egyeztettek egymással a másik szerződő állam területén igénybe vehető ellátások módjáról és feltételeiről.

A fekvőbeteg ellátás – mivel elszámolás jelenleg csak ezen a területen van – adatai mutatják, hogy az egészségbiztosítási ellátások terhei jelentős kiadásokat nem jelentenek az E. Alap számára. 2001-ben 119 horvát állampolgárt láttunk el 10,5 millió Ft értékben, míg 2002-ben 59 fő horvát állampolgárt 11,2 millió forint értékben. Horvátországban 2001-ben 84 magyart kezeltek 312 ezer horvát kuna (HRK) (kb 10.700.000. Ft.) értékben, míg 2002-ben 54 főt 136,7 ezer HRK (kb. 4.700.000. Ft.) értékben.
A munkanélküli ellátások tekintetében nem jelentős költségnövelő tényező a magyar állampolgárok horvátországi munkavégzési idejére eső biztosítási idő beszámításából fakadó biztosítási idő-növekedés.